

De grote schoonmaak van de Vecht

Eens, maar nooit weer...

Samenstelling en interviews:
Mariusse Boegheim

De grote schoonmaak van de Vecht

Eens, maar nooit weer...

Samenstelling en interviews:
Marisse Boegheim

Vecht ter hoogte van Muiden

Inhoud

Voorwoord Pieter Kruiswijk	5	Directievoerder Evert Eijnhoven (Witteveen+Bos): "Dit was de grootste waterbodemsanering in Nederland"	35
Achtergrondinformatie	6		
Interviews	9		
Voormalig Dijkgraaf Johan de Bondt: "Wat is-ie mooi schoon hè?"	9	Omgevingsmanager Udo Greuter en communicatieadviseur Merije Schilder: "Dat je huis van de kant gaat, is voor sommige mensen heel angstig"	39
Projectleider Voorbereiding Fred de Haan over: Het geld, het plan en de innovatie	12	Bewonerscoördinator Gerard Iershot (Tauw): "Ik stond met beide poten in de bagger"	42
Ecoloog Bart Specken: "Het water is nog niet zo helder geweest"	15	Wethouder Pieter de Groene (Stichtse Vecht): "Schoonmaak is groot cadeau voor iedereen"	44
Dagelijks bestuurder Pieter Kruiswijk: "Ik snap gelukkig wel hoe baggeren in elkaar zit"	17	Over de vondsten van de Vecht: Een stroom aan verhalen	46
Projectleider John Sminia (de Vries & van de Wiel): Innovatief baggeren	20	Schone Vecht vieren met kunstwerken	49
Omgevingsmanager Bianca Zillig: "Imagoverbetering zou altijd je doelstelling moeten zijn"	22	Vaarwegadviseur John van Amstel: Altijd varen op de Vecht	52
Woonarkbewoner Marcel Recet en voorzitter van de Vereniging Woonarkbewoners Gooi- en Vechtstreek: "Hoezo onze woonarken verplaatsen?"	25	Projectleider Uitvoering Hans van der Pal: "Projectleiden is schouders eronder en problemen oplossen"	55
Archeoloog Wouter Waldus (ADC ArcheoProjecten): "Mensen zijn op een andere manier naar archeologie gaan kijken"	27	Teamleiders Lilian Berg en Karin Dijkstra over: Beheer van een schone Vecht	58
Explosievenexpert Ad van Riel (REASeuro): "We zijn door het oog van de naald gegaan"	30	Algemeen directeur Roelof Kruize: "Zo zou je het vaker moeten doen!"	61
Heidi van Mourik-van der Lee en Gerrit Ploeg (Aannemerscombinatie Van Der Lee): "We voelden ons soms net een meubelmaker onder water"	32	Projectdirecteur Berend Spoelstra: "We hebben al het vieze weggehaald"	63
		Dijkgraaf Gerhard van den Top" "Samen zorgen voor de Vecht"	66

De Vecht bij Weesp

Voorwoord Pieter Kruiswijk

Pieter Kruiswijk,
 dagelijks bestuurder Waterschap
 Amstel, Gooi en Vecht

Beste lezer,

Met tevredenheid en dankbaarheid bied ik u hierbij deze terugblik op het project schoonmaken van de Vecht aan. Dit was voor ons een uniek project om uit te voeren: niet alleen door de omvang en complexiteit, maar ook voor de winst die het de inwoners van ons werkgebied heeft opgeleverd. Want daar doen we het tenslotte voor.

De Vecht is een unieke rivier in het AGV-landschap en beeldbepalend voor de wijde omgeving. Voor ons waterschap was dit een belangrijk project. De Vecht was nog niet eerder gebaggerd. De ingreep was noodzakelijk om de rivier op diepte te houden en verontreinigingen weg te halen, waarmee we de waterkwaliteit konden verbeteren.

Bij een eerdere gelegenheid noemde ik het schoonmaken van de 42-kilometer lange rivier niet voor niets de Champions League van het Baggeren. Samen met onze uitvoeringsorganisatie Waternet hebben we wat mij betreft een topprestatie geleverd: na vier jaar keihard en intensief samenwerken met alle betrokkenen in het gebied is de Vecht nu de schoonste rivier van Nederland. We hebben dat binnen de gestelde tijd en het budget voor elkaar gekregen.

Het leek ons een goede zaak om onze opgedane kennis en ervaringen met dit project te bundelen en met anderen te delen. Daarmee kunnen we anderen inspireren en bij volgende projecten ons voordeel doen.

Op de volgende pagina's leest u hoe een aantal betrokkenen het project en alle uitdagingen die daarbij kwamen kijken, hebben ervaren. Ze vertellen wat ze geleerd hebben, wat goed ging en hoe we zaken anders hadden kunnen aanpakken.

Wat mij opvalt en plezier doet, is dat het enthousiasme voor de rivier van de pagina's spat. Iedereen heeft er met veel plezier, aandacht en doorzettingsvermogen aan gewerkt. Laten we er alsjeblieft met elkaar voor zorgen dat de Vecht de schoonste rivier van Nederland blijft.

Ik wens u veel leesplezier en inspiratie toe.

Pieter Kruiswijk

Dagelijks bestuurder, portefeuillehouder project schoonmaken van de Vecht Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Vecht schoonmaken

Achtergrondinformatie

Kleine geschiedenis van de Vecht

De Vecht maakte van de Romeinse tijd tot de vroege middeleeuwen deel uit van de Noord-Zuidroute van Nederland. De aanwezigheid van Romeinse forten langs de rivier laat zien dat deze in die tijd in gebruik was als vaarweg. De route liep van het terpengebied bij wat nu het IJsselmeer is over de Vecht naar de Oude Rijn en daarna naar Leiden via het huidige Rijn- en Schiekanaal naar het Maasgebied.

De Vecht raakte als vaarroute in ongebruik toen vanaf omstreeks het jaar 1000 Nederlandse steden in opkomst kwamen. De Vecht was een te kleine rivier en werd te weinig bevaren.

Vervuiling

In de Romeinse tijd tot de middeleeuwen verzezen forten en wat kastelen langs de Vecht. In de zeventiende eeuw ontdekten inwoners van Amsterdam de schoonheid van de rivier en bouwden er buitenplaatsen. Daarmee begon ook de vervuiling. Vanaf de achttiende eeuw werden grondstoffen minder kostbaar en gingen mensen meer industrieel vervaardigde goederen gebruiken, die ze vervolgens gemakkelijker weggooiden. Dat is terug te zien in vond-

sten uit de rivier. De echte vervuiling van de Vecht ontstond vooral vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw. De 'schoonmakers' troffen veel accu's en vaten met rotzooi aan in de bagger.

Overdracht aan AGV

De hele Vecht van Utrecht tot Muiden, inclusief de Weespertrekvaart, was in vroeger tijden van rijksbelang, zodat Rijkswaterstaat verantwoordelijk was voor de rivier. Anno 1995 was dat niet meer het geval, zodat de Vecht werd overgedragen aan Waterschap Amstel Gooi en Vecht. In het contract van de overdracht van de gronden is een bepaling opgenomen dat de kosten van sanering voor rekening van de staat zouden zijn, inclusief de kosten van de stort van de baggerspecie.

Restauratieplan

In het 1997 stelde het bestuur van het waterschap een restauratieplan vast voor de Vecht. Opstellers hiervan waren medewerkers van Waternet, de provincies Utrecht en Noord-Holland, Rijkswaterstaat en de gemeentes langs de Vecht. Het plan bestond destijds uit drie fasen. In de eerste fase ging het om het stoppen van lozingen van woonarken, reguleren van

ligplaatsen en aanpassen van bestemmingsplannen voor het behoud van het landelijke karakter van de Vecht. De tweede fase ging vooral over de waterkwaliteit. Het bleek dat baggeren alleen zinvol is bij extra zuiveringsmaatregelen bij de rioolwaterzuiveringen (RWI's), zodat besloten werd het saneren te koppelen aan het aanpassen van de zuiveringen.

Grote finale

Fase drie draaide om de daadwerkelijke schoonmaak van de bodem van de Vecht. De rivier fungeerde jarenlang als afvalput van de omgeving: de bodem was verschrikkelijk vervuild, het water stonk en de doorvaart was ondiep. De vervuiling belemmerde bovendien de ecologische ontwikkeling, wat de waterkwaliteit niet ten goede kwam. Fase drie was daarmee ook de grote finale van de sanering van de Vecht.

In 2009 begon een voor het waterschap en Waternet uniek project: 42 kilometer vervuilde bodem zou volgens een slimme baggermethode en binnen de afgesproken tijd en budget worden gebaggerd. Het was een ingrijpende operatie, want er moesten woonarken tijdelijk worden verplaatst, oevers aangepast en gedurende vier jaar zouden baggerboten op en aan varen over de Vecht.

Ze werden tussen 2011 en 2015 een vertrouwd gezicht op het water. Een ander kenmerk van het project bestond uit de bijzondere vondsten, waarvan een reizende tentoonstelling is gemaakt. De baggeraars haalden echter ook souvenirs uit de Tweede Wereldoorlog uit het water, zoals twee bommen, zogenoemde duizendponders, en veel explosieven. Op een gegeven moment moesten zelfs de werkzaamheden hiervoor worden stilgelegd. Uiteindelijk werd met een mooi eindfeest de schone Vecht in maart 2015 weer terug gegeven aan de omgeving.

OMVANG VECHT

Lengte Vecht + Weespertrekvaart km	53
Gemiddelde breedte m	58
Totale oppervlakte gebaggerd m ²	3.074.000
Gemiddelde diepte na het baggeren m	4

Vecht bij Weesp

Interview

Johan de Bondt,
voormalig dijkgraaf Waterschap
Amstel, Gooi en Vecht

Voormalig dijkgraaf Johan de Bondt:

1 “Wat is-ie mooi schoon hè?”

Johan de Bondt, van 2002 tot 2014 dijkgraaf van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, stond aan de wieg van de renovatie van de Vecht.

“Toen het Rijk de Vecht overdroeg aan het waterschap, was de rivier net een open riool. Bij de overdracht is door het waterschap bedongen dat het Rijk zou bijdragen aan de schoonmaak van de Vecht. Dat stond overigens in geen enkel programma van het rijk. Dus toen we al volop bezig waren met het Restauratieplan Vecht, ben ik met Rijkswaterstaat gaan praten over de laatste stap van het plan, het saneren van de bodem van de Vecht. Ik kreeg te horen dat er geen geld was.”

“Ondertussen sprak Fred de Haan ambtelijk over de saneringsplannen voor de Vecht en de voortgang van het project. Ik had ook incidenteel overleg met Rijkswaterstaat over onze voortgang. Door mijn ervaring als gedeputeerde en mijn betrokkenheid destijds bij de Betuwelijn had ik al veel gedeald met Rijkswaterstaat. Dus ze wisten wat ze aan me hadden en met wie ze te maken hadden. Ik wist hoe het werkt bij het ministerie. Ze werken met jaarbudgetten en daar blijft aan het einde van het jaar altijd geld van over. Dat gaat over naar Financiën en dat betekent dat het ministerie het risico liep dat het budget het jaar erop zou worden verlaagd.”

Financiering

“Daar zag ik een kans voor ons en bedacht het volgende: als wij nou doorgaan met het vormgeven van ons saneringsplan en alvast zorgen dat het bestek gereed is. Dan maken we mogelijk meer kans op vrijvallende middelen. Voor het

saneringsplan moest Rijkswaterstaat onderzoeken uitvoeren. Ook daarvoor was geen geld beschikbaar. Toen heb ik met Rijkswaterstaat afgesproken dat wij in overleg die onderzoeken zelf zouden uitvoeren en financieren. Ons eigen dagelijks bestuur stemde ook in. Het was een risico, maar nu hadden we ook niets.”

“Op het ministerie had ik wat contacten die wel voelden voor het project. De onderzoeken voerden we samen in volle vaart uit. Inclusief de discussie of we de Vecht helemaal zouden saneren of de onderste laag met zand afdekken. Ik wilde hem helemaal schoon tot op de bodem. We gaan echt niet afdekken. Want bij het minste of geringste woel je het op en zijn we terug bij af. Op een gegeven moment waren de plannen en alle onderzoeken afgerond. Wij waren klaar voor het bestek van de sanering. Maar er was nog steeds geen geld.”

Verzilveren

“Begin november 2009 had ik een bijeenkomst met mensen van het ministerie en Rijkswaterstaat voor een afscheidsreceptie. Alle beslissers waren daar bij elkaar. Dus ik heb gezegd: “Het plan is klaar, dus ik ga er nu vanuit dat jullie het gaan verzilveren.” Uiteindelijk is het precies zo gegaan als ik had bedacht. Rijkswaterstaat steunde onze aanpak en we kregen het geld. Twee weken later kregen we groen licht op voorwaarde dat we snel konden beginnen met

het project. Iedereen bij ons stond te juichen. Een week later is het contract getekend en nog voor de kerst stond het geld op onze rekening. Toen zat mijn taak er op en is Pieter Kruiswijk gestart met de uitvoering. Dat is typisch een taak van het bestuurslid en niet van de dijkgraaf.”

Omgeving

“Vanaf de start van het project was er veel aandacht voor omgevingsmanagement. Hoe gaan we met de bewoners om? Gaan we als pure technuten aan de slag of ook als betrokken mensen? We hebben daar voor het eerst goed omgevingsmanagement opgezet en dat was een succes. Vooral bij woonarkbewoners hadden we een enorme achterstand. De wijze waarop ons project is uitgevoerd met daarbij een belangrijke plek voor omgevingsmanagement heeft ervoor gezorgd, dat we niet meer tegenover elkaar stonden. Dat vind ik ook echt een kwaliteit van Pieter zelf. Als hij tussen de mensen staat, is hij ook echt tussen de mensen. Net als Berend Spoelstra. Ze zochten altijd naar praktische oplossingen, die iedereen zo plezierig mogelijk vond.”

Innerlijke kwaliteit

“Dit was geen spectaculair project, zoals mijn eerdere ervaringen met Ruimte voor de Rivier of de Betuwelijn. Het spectaculaire bij de Vechtsanering zat hem in de innerlijke kwaliteit. Er was geen grote strijd. Alles ging in goed overleg of binnenskamers. Ik heb ook nooit ergens van wakker gelegen. Ik ben het meest trots op de afwikkeling van de bommen. Dat mensen binnen moesten blijven of op een bepaalde afstand tijdens het ruimen, vond ik wel een angstig moment. Wat als het mis zou gaan? Dan was de impact enorm geweest. Maar het is allemaal goed gegaan. De EOD weet wat ze doet, en eigenlijk gaat het nooit mis. Maar je vraagt je toch altijd af, stel nou dat wij de eerste zijn?”

“Daarna kregen we de kwestie van de betaling. Ik ben wel paar keer naar Maurik gegaan om met de burgemeester te gaan praten, zodat we het goed konden regelen. Rhenen begon ook onrustig te worden, dus ook daar ben ik in gesprek gegaan. Dat is allemaal goed gelukt. Je bent als dijkgraaf ondersteuner van je Dagelijks bestuursleden. Delegeren gaat ook naar boven. Dus als het nodig was dat ik daar naar toe ging, dan deed ik dat gewoon.”

Vertrouwen

“Door het hele project heen heeft het dagelijks bestuur altijd het vertrouwen van het algemeen bestuur(AB) gevoeld. Ze zijn altijd heel constructief geweest. Als dagelijks bestuur kun je op die basis goed werken. Natuurlijk zijn er altijd paniekzaaiers. Maar het AB liet zich niet opjutten. Er gold juist een cultuur van samenwerken en vertrouwen. Het AB was nog niet zo politiek. Nadat dit veranderde, zag je wel meer fractievorming. Toch lukte het altijd om dwars door het AB een meerderheid te vinden voor een besluit.”

start 4 bestuurders dragen steentje bij

“Dat wij aan de slag gingen op de Vecht had een olievlekwerking. We zagen al tijdens de werkzaamheden dat de mensen hun rivier weer meer zijn gaan waarderen. Slootjes werden schoongemaakt. Nieuwbouwwijk OpBuren werd gebouwd. Helaas konden we niet alles oplossen. Bijvoorbeeld de overlast van partyboten op de Vecht. Loenen en de bewoners langs de Vecht hadden veel last van de boten met geschreeuw, herrie en rotzooi. Dus Loenen probeerde die boten af te remmen. En Maarssen was ze juist aan het faciliteren. Want dit was goed voor hun economie. Daar kwamen ze niet uit. Maar daar konden we als waterschap geen oplossing in bieden.”

Speerpunt

“De schoonmaak van de Vecht is elke cent waard geweest. Het was een heel duur project. Het grootste baggerproject wat we hadden. Zoiets komt ook niet zo vaak voor. Het was voor ons waterschap een ultiem speerpunt. Gelukkig hebben we ook nog wat zijtakken mee kunnen nemen, ook door de bijdrage van de provincie. Ik las onlangs dat Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden nu ook gestart is met de bouw van hun nieuwe RWZI die op de Vecht loost. Een belangrijke laatste stap voor schoon water in de Vecht.”

Pieter Kruiswijk

“Voor mij ging het primair om het plezier van de rivier. En dan het liefst in een rivier die de schoonste is van heel Nederland. Er zijn mensen die lage tarieven het belangrijkste vinden. Ik wil het hele pakket op orde hebben: de kwaliteit, het milieu en ecologische zones en dat je daar goed in en op kunt recreëren. Als je kijkt hoe Waternet dat doet binnen Amsterdam met de grachten. Dan doen we dat toch ook heel goed? Vergelijk dat maar eens met Utrecht. Bij het waterschap staat kwaliteit altijd hoog in het vaandel. Dan is het mooi dat je dat niet alleen met de mond belijdt, maar het ook echt met de daad uitvoert. Daar was de Schoonmaak van de Vecht voor mij een mooi voorbeeld van.”

“Ik hoor nog weleens van mensen dat ze zo lekker varen in de Vecht. Dan zeg ik altijd: “Wat is-ie mooi schoon hè?” Ik kom er nog weleens. Ik heb zelf geen boot en er dus zelf geen voordelen van. Behalve dat we nu de schoonste rivier van Nederland hebben. En natuurlijk het gevoel dat we iets voor elkaar gebokst hebben, wat we van te voren niet hadden voorzien. Waar je veel instituties bij nodig hebt. Als je er niet in volle overtuiging voor gaat knokken, dan komt het niet van de grond. Dus dat is dan maar mooi weer gelukt.”

Staatssecretaris Atsma en dijkgraaf Johan de Bondt

GELD

	miljoen €
Kosten uitvoering project (exclusief subsidie explosieven)	82
Fictieve kosten storten bagger (35 € /ton)	127
Totaal	209

	€
Kosten per gebaggerde kuub exclusief stortkosten	34
Kosten per gebaggerde m ³ inclusief stortkosten	86
Kosten per gebaggerde km Vecht	3,9 miljoen

2

Interview

Fred de Haan,
projectleider Voorbereiding
Waternet

Projectleider Voorbereiding Fred de Haan over:

Het geld, het plan en de innovatie

Fred de Haan was vanaf het eerste uur betrokken bij de sanering van de Vecht. Mister Vecht wordt hij ook wel genoemd. Hij vertelt onder meer over de start van het project en hoe de subsidie van het toenmalige ministerie van Verkeer en Waterstaat is binnengehaald. In 1995 droeg het Rijk de Vecht over aan Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. In het overdrachtscontract stond dat de kosten van sanering voor rekening van de staat zouden zijn. Er lag een saneringsplan, maar tegelijkertijd kwam er een nieuwe Waterwet aan en beseft Fred dat hij snel moest handelen om de daadwerkelijke schoonmaak van de bodem van de Vecht in gang te zetten.

Overgangsregeling

"Rijkswaterstaat stelde voor om een pilot van het project te maken in verband met de invoering van de nieuwe wet, maar ik zag dat niet zitten. Er kwam een overgangsregeling en daaronder was de oude wetgeving van toepassing. Daar hadden we jarenlange ervaring mee en omdat ik voorzag dat de nieuwe wet de sanering voor ons zou bemoeilijken, wilde ik gaan voor de overgangsregeling."

"De rolverdeling tussen de toenmalige dijkgraaf De Bondt en mij was al snel duidelijk: de dijkgraaf zou het geld regelen en ik zorgde voor het plan. Het werd een spannende tijd. Het overleg met Rijkswaterstaat verliep tot 2008 moeizaam. Om vertragingen te voorkomen, hadden we intern afgesproken om inhoudelijke tegenstellingen tussen Rijkswaterstaat en Waternet snel bestuurlijk op te schalen. Rijkswaterstaat wilde een goede verantwoording hebben voor het uitvoeren van de sanering en vroeg steeds aanvullend onderzoek, terwijl wij snel besluiten wilden nemen. Gelukkig zijn we er samen goed uitgekomen. Ik heb ervoor gezorgd dat we het project op dezelfde manier aanvlogen zoals Rijkswaterstaat bij saneringen gewend was te doen."

Tijdsdruk

"De voorbereidende onderzoeken moesten in twee jaar klaar zijn, waardoor het project onder grote tijdsdruk stond. We moesten bepalen hoe schoon het nieuwe sediment in de Vecht zou worden door het vaststellen van de zogenaamde terugsaneerwaarde. Dat doe je door een monster te nemen van zwevend slib in het oppervlaktewater en dat te analyseren. De uitslag toont de nieuwe waarde. We hebben op een rustige dag gemeten en het resultaat was een relatief schone slibkwaliteit. Aan een belangrijke voorwaarde voor saneren was voldaan: er ontstaat na afloop een schone bodem. Niemand kon tegen onze methode zijn."

"Daarna volgde een periode van intensief onderhandelen, op het scherpst van de snede. Het was spannend, maar we kijken nog met respect naar elkaars resultaat. We hadden een korte tijd om alles rond te krijgen, anders kon de nieuwe Waterwet die op 1 januari 2010 inging roet in het eten gooien. We moesten snel een beschikking van de provincie krijgen op de onderzoeken en daarna moesten we er keihard tegenaan om het geld op tijd binnen te krijgen. Op 30 november kregen we het telefoontje van de directeur-generaal Water van Verkeer en Waterstaat dat er 70 miljoen euro

beschikbaar was voor sanering van de Vecht, maar dat geld moest voor 18 december zijn overgemaakt naar onze bankrekening. De contracten moesten snel in orde gemaakt worden, zodat we voor de 18e konden tekenen. Alles is in orde gekomen, maar ik heb er wel eens wakker van gelegen."

Nieuwe techniek

"We hebben bij het schoonmaken van de Vecht ingezet op een nieuwe methode, noodzakelijk vanwege de slechte staat van de rivier. De Vecht is tot 1430, toen hij nog onder invloed van eb en vloed stond, heel diep uitgesleten in de buitenbochten. Daardoor zijn behoorlijke hoogteverschillen in de bodem en in de sliblaagdikte ontstaan. Als je overal even diep zou baggeren, zou of veel vervuilde slib blijven zitten of juist veel schone grond worden verwijderd. We wilden precies weten waar en hoe diep de vervuilde bagger zat. Daarom hebben we een innovatieve methodiek en technologie ontwikkeld om de grens tussen 'schoon' en 'vervuild' in de waterbodem ruimtelijk te bepalen. Met de informatie uit de boringen en chemische analyses konden we een 3D-ontgravingsmodel ontwikkelen, waarmee we inzicht kregen in de oorspronkelijke grondlagen. Die hebben we elke 25 meter in lengterichting vastgesteld. Zo kregen we inzichten, waarmee we voor negentig procent vervuiling weg konden halen en schone slib zoveel mogelijk konden laten zitten."

"Hoe we tot deze techniek zijn gekomen? De toenmalige dijkgraaf Johan de Bondt vroeg een planning voor onderzoek. Ik zei dat we dat in vijf jaar konden doen, maar dat moest van De Bondt in twee jaar. Toen kwam ik op deze techniek. Het leek me de enige manier waarop we veel sneller met minder boringen het ontgravingsmodel in beeld konden brengen."

Betrouwbaar

"We gingen eerst voor raaien van vijftig meter en daarna van vijftig tot honderd meter. Met GPS konden we de positie van de boringen vaststellen. De GPS had eerst nog grote foutmarges, maar toen we eenmaal de GPS-gegevens digitaal uit konden lezen, werd de betrouwbaarheid van de meting steeds groter. Een 3D-ontgravingsmodel onder water was nog nooit met deze hoge mate van betrouwbaarheid toegepast en zeker niet in een groot project als dat van ons. De provincie Noord-Holland had goede ervaringen met deze techniek en daarom durfden wij er ook mee aan de slag te gaan."

Absoluut vernieuwend

"Dit was absoluut vernieuwend in ons project. Ik denk dat er veel toekomst in deze methode zit. Niet zozeer bij baggeren, maar bij de aanleg van wegen, omdat je op een groter gebied de lagen kunt inschatten. Je kunt veel meer zien. Ik zou met de kennis van nu meer boringen inzetten om een betrouwbaar beeld van het verloop van vervuilingen te krijgen. Zeker bij Maarssen hadden we minder bagger hoeven verwijderen. En ik zou bij een nieuw project veel meer op het proces letten en dat borgen. De organisatie nog beter meenemen naar het eindpunt. Nu was het soms onvoldoende duidelijk waar het naar toe ging en dat moet beter geregeld worden. En het is natuurlijk heel goed dat Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden nu daadwer-

Waterbodemonsters nemen

Fred de Haan in gesprek

kelijk stappen heeft gezet om de rioolwaterzuivering Utrecht aan te passen. Dat is de grootste zuivering die loost op de Vecht. Wij hadden onze RWZI's in de Horstermeer en Maarssen al opgeknapt. Straks hebben we echt een schone Vecht! En we moeten alert blijven op nieuwe vervuiling."

Waterinnovatieprijs

"Dit was het grootste project van Waternet, uitgezonderd de RWZI in Amsterdam. Het is zo ontzettend leuk dat ik daaraan heb meegewerkt. Al is het niet alleen een blije herinnering. Op de dag dat ik hoorde dat het ons gelukt was het geld te regelen, overleed ook een dierbare van me. Dat was heel dubbel. Bij de start van het werk was ik zo trots en opgelucht! Ik dacht: het is gelukt, we zijn nu echt aan de gang. Als ik langs de Vecht rij of loop, dan voel ik die warmte en betrokkenheid nog steeds. Bovendien heb ik samen met de adviseurs de Waterinnovatieprijs voor het bepalen van het innovatieve 3D-ontgravingsmodel in ontvangst mogen nemen. Een kroon op het verrichte werk."

Natuurvriendelijke oever

3

Interview

Ecoloog Bart Specken:

“Het water is nog niet zo helder geweest”

Een van de redenen voor de schoonmaak van de Vecht was de slechte ecologische staat van de rivier. Ecoloog Bart Specken is al lang betrokken bij de sanering van de Vecht. Hij vertelt over zijn ervaringen.

Bart Specken,
ecoloog Waternet

“Het stond er destijds niet goed voor met de Vecht: de waterkwaliteit was slecht en de bodem was verontreinigd. Er lagen veel te veel woon-arken en er werd te hard gevaren. Door de vele steile oevers konden er weinig oeverplanten groeien, terwijl die het leefgebied zijn van kleine en grote dieren die het water schoon houden. Watervlooiën eten bijvoorbeeld algen, zodat het water helder wordt. Al het leven in het water heeft een oever nodig. In een aquarium zonder plantjes gaat ook alles dood. Muggenlarven hadden afwijkingen en palingen te hoge concentraties aan giftige stoffen. Dus je zag dat effecten van vervuiling niet alleen in het bodemleven zaten, maar ook in vissen.”

Vervuiling aanpakken

“Het restauratieplan van de Vecht bestond uit drie belangrijke stappen om het water weer gezond te krijgen. De vervuilingbronnen moesten worden aangepakt, dus industriële lozingen moesten stoppen en woonarken moesten worden aangesloten op het riool. De RWZI Horstermeer werd aangepakt door het plaatsen van het One-step-filter. De tweede belangrijke stap was het aanleggen van meer natuurvriendelijke oevers. En tot slot zou dan de bodem van de Vecht gebaggerd moeten worden. Want dat had pas zin nadat de eerste twee stappen gezet waren. Het plan dateert uit 1996 en het leuke is dat de waarden die we toen nodig

achtten voor gezond water, nu nagenoeg dezelfde waarden zijn die we in de Kader Richtlijn Water (KRW) hanteren. Het blijkt dus dat het Restauratieplan een goede voorloper was van de KRW.”

Helder water

“Door het baggeren zou het water minder troebel worden en het bodemleven verbeteren. De Vecht werd door baggeren een meter dieper. Dat vermindert het effect van de scheepvaart op het opwerpen van het slib en het bodemleven. We zagen tijdens de baggerwerkzaamheden dat het zuurstofgehalte tijdelijk sterk daalde, doordat het rottende slib zich mengde met het water. Maar nu, twee jaar na de afronding van de bodemsanering, zien we dat het water - sinds we de kwaliteit meten - nog niet zo helder is geweest. Helaas herstelt de natuur nog niet zo snel. Waterlelies en gele plomp doen het goed, maar de echte onderwaterplanten, die voor zuurstof en een leefomgeving voor vissen en insecten zorgen, lijken maar moeilijk terug te komen. We zijn nu aan het onderzoeken waar dat door komt. Het kan zijn dat er te lang geen waterplanten hebben gezeten, dat er geen zaden meer zijn. Of dat er veel karpers en brasem zijn, die de bodem omwoelen. En er wordt nog steeds te hard gevaren. Maar ik vermoed dat de volgende grote klapper qua waterkwaliteit gemaakt wordt in 2019 als er ook een nieuwe RWZI voor Utrecht komt.”

Natuur langs de Vecht

Experiment

"Sinds 2004 experimenteer ik op kleine schaal met kooien waarin ik waterplanten probeer te laten groeien. Dat lukt, omdat vogels zoals ganzen het groen niet opeten. Daarom draaien we nu sinds twee jaar een proef met een kooi van zevenhonderd vierkante meter in het Ballastgat. De planten groeiden het eerste jaar matig, omdat ze veel 'last' van algen hadden. Maar na twee jaar zagen we zowel binnen als buiten de kooien veel waterplanten opkomen. Het leuke is dat het water tussen de waterplanten erg helder is. Zelfs een zeldzame soort als Groot nimfkruid groeit er nu uitbundig."

Soortenrijkdom

"Ook de vispopulatie neemt weer toe, al is de verdeling onder de soorten nog niet zo goed. Er zwemt nu vooral brasem, we hopen op meer snoek, zeelt en ruisvoorn. Dit heeft tijd nodig. Er gebeuren ook onverwachte dingen. In de omgeving van Weesp stikt het opeens van de quaggamossels. Ik heb daar gefilmd en de oever is kraakhelder. Deze mossel helpt ons om het water te filteren. Bij Maarsse zitten ze niet en is het water minder helder."

"Voorafgaand aan het plan van 1996 zijn voorstudies gedaan. Ik heb zelf in 1993, toen ik nog bij TNO werkte, een streefbeeld gemaakt voor de Vecht voor het jaar 2010. Dat streefbeeld hebben we tot op heden nog niet bereikt. De KRW doelen moeten in 2027 zijn gehaald en hoewel het echt de goede kant op gaat, is het voor de Vecht nog geen gelopen race. Maar de basis voor het herstel is gelegd. Je ziet de waterkwaliteit elk jaar vooruit gaan. Dus wat we bedacht hebben, komt ten dele ook uit. De eerste waterplanten zijn er, maar nu moeten ze zich nog op meerdere plaatsen

gaan vestigen. Ecologie is geen wiskunde, je kunt niet zeggen: ik ga de bodem schoonmaken en dan komt alles weer goed. Er spelen altijd meerdere factoren een rol."

Zorgen voor de toekomst

"Als ik terugkijk, zou ik het niet anders doen. Maar ik maak me wel zorgen. Er is met het saneringsplan destijds een heel programma van maatregelen opgesteld dat is ondertekend door alle gemeenten, waterschappen en provincies. Met als belangrijk doel de Vecht gezond maken en houden. We zien op sommige plekken toch weer nieuwe verhardingen aan de oevers ontstaan en nieuwe ligplaatsen voor woonarken verschijnen. Het blijft lastig om de vaarsnelheid omlaag te krijgen, terwijl dat van essentieel belang is voor de oevers en waterplanten in de rivier. Het zou erg jammer zijn als alle investeringen niet gaan leiden tot een schone Vecht met rijke natuur. Jammer, omdat we er bijna zijn en omdat er dan zoveel meer te genieten valt."

Zearend

4

Interview

Dagelijks bestuurder Pieter Kruiswijk:

"Ik snap gelukkig wel hoe baggeren in elkaar zit"

Voor het Waterschap Amstel Gooi en Vecht was het schoonmaken van de Vecht een grote uitdaging. Pieter Kruiswijk kreeg als kersverse dagelijks bestuurder dit project in zijn portefeuille. Hij was, zoals hij zelf zegt, zo groen als gras toen hij begon met zijn Champions League baggeren.

Pieter Kruiswijk,
dagelijks bestuur

"Ik zat net een jaar in het dagelijks bestuur van het waterschap toen het geld geregeld was om de Vecht schoon te maken. Voormalig dijkgraaf Johan de Bondt droeg het meteen over. Het was het grootste project dat na de RWZI-West op het bordje van AGV lag. En dat kreeg ik als relatief nieuwe bestuurder in mijn portefeuille. Ik dacht wel even: wat gebeurt hier? Ik kwam niet uit het openbaar bestuur. Ik kwam uit de fusie van de twee zuivelbedrijven Friesland en Campina het waterschap binnen en kreeg meteen het belangrijkste project voor de komende periode."

"Ik had me twee dingen voorgenomen: het moet binnen de gestelde tijd en binnen het geraamde budget worden afgerond. Ik snap gelukkig wel hoe baggeren in elkaar zit. Thuis op de boerderij voeren we van jongs af aan het slootonderhoud zelf uit en daar hoort baggeren van je eigen sloten ook bij. Een ander voordeel was dat ik als woonarkbewoner wist wat dit project voor woonarkbewoners kon betekenen. En verder dacht ik: we gaan dit gewoon doen!"

"We hebben wel even gesleuteld aan het team, met een aantal wisselingen. Toen kwamen de zeer ervaren Berend Spoelstra en Hans van der Pal binnen. In mijn kennismaking met Berend vroeg hij mij of ik mensen langs de Vecht kende.

Toen heb ik hem maar meteen verteld dat hij er vanuit kon gaan dat als er ergens een paal omvergevoerd wordt, ik het eerder weet dan hij. En dat bleek ook meestal zo te zijn. Mensen weten me goed te vinden en gaan ook gemakkelijk het gesprek met me aan."

Kundig team

"Als je een ter zake kundig team hebt, dat kan samenwerken en problemen kan tackelen, dan draai je het project fluitend. Ik heb me ook altijd onderdeel van het team gevoeld, al ben ik dat als bestuurder natuurlijk niet. De externen waren voor mij net zo belangrijk. Het was voor mij gewoon één team dat door Berend werd aangestuurd. Goede onderlinge verhoudingen zijn belangrijk. Ik liep geregeld bij de aannemer en bij de directievoering naar binnen. Gewoon om contact te houden met de mensen en het werk."

"We hadden een stuurgroep met zowel DB- als directieleden en Berend om de koers te bepalen, zaken af te stemmen of bij te sturen als dat nodig was. Ook het Algemeen Bestuur was zeer belangrijk. Ik had ook echt steun nodig van het AB. Het bestuur heeft altijd meegedacht om het project succesvol te laten zijn en bijgedragen om het te verbeteren. Bijvoorbeeld met de bommen. We zijn zelfs een keer in een speciale sessie

rondom de stillegging bij elkaar geweest als seniorenconvent met alle fractievoorzitters om te zoeken naar oplossingen. Daar zijn toen ook echt nuttige zaken uitgekomen die we hebben toegepast. Verder hadden we ook geregeld contact met bestuurders van de betrokken gemeenten.”

Vertrouwen gewonnen

“Ik heb dit project altijd gezien als de Champions League baggeren van het hoogste niveau, direct in en onder de leefomgeving van inwoners van ons gebied. De mensen aan en op de Vecht wonen in de VIP-lounge. Iedereen keek mee en had er een mening over. Dus dit moest gewoon goed gaan. Driehonderd woonarken moesten van hun plek af. Dat waren zware bewonersavonden in het begin. Woonarkbewoners hadden geen vertrouwen in het waterschap door eerdere ervaringen met precariorechten en nu kregen ze te horen dat hun boten van de kant moesten. Dat heeft een enorme emotionele impact en is heel ingrijpend. Je verplaatst iemands hele hebben en houden. Ik denk dat we daar goed mee om zijn gegaan. We hebben het vertrouwen gewonnen, doordat we onze afspraken nakwamen en het werk steeds beter gingen doen. Er is gelukkig geen ark gezonken.”

Bommen

“Het project verliep voortvarend. Toen was daar opeens die eerste bom. Ze belden me tijdens een DB-vergadering. Ik stond op het vliegveld in Duitsland bij de tweede. Die bommen waren dusdanig zwaar dat het fout kon aflopen, met menselijk drama. Dat was echt slikken. Maar daar bleef het niet bij. In fase 2 werden de werkzaamheden stilgelegd door de arbeidsinspectie vanwege de vele munitie die in de bagger werd gevonden. In die tijd onderhield ik intensief contact met het ministerie. Op allerlei vlakken werd door het hele projectteam en de stuurgroep geschakeld. En we hebben het met elkaar voor elkaar gekregen dat we een protocol en werkwijze kregen waarmee we uit de voeten konden. Dit was echt spannend. Want het had zomaar het einde van het project kunnen betekenen.”

Aanbesteding

“Ik was bij de opening van de enveloppen voor de aanbesteding van fase 2. Van der Lee schreef beduidend lager in. Het is een uitdaging die we bewust zijn aangegaan. Dit was een ander soort aannemer dan in fase 1, meer baggeraars die doen waar ze voor aangenomen zijn. Als de bagger er maar uit is. Ze werkten heel hard. Van der Lee vocht voor zijn broodje. Papierwerk had minder prioriteit. Dat was niet hun sterke punt. Sommige mensen van ons werden daardoor uitgedaagd om uit hun comfortzone te komen. Dat hebben we goed gedaan. Al heeft het baggeren soms wel wat 'slib doen opwaaien'. En ik denk dat Van der Lee ook weleens over ons dacht: wat doen ze nou?”

Pieter Kruiswijk met handhavers op de Vecht

De 2 miljoenste kuub vette bagger

“Ik werd door het team nog ingeschakeld om voor de eindafrekening een financiële deal te krijgen bij Van der Lee. Ik zou begrijpen hoe je met hen tot een acceptabel akkoord kon komen. Dat noem ik nog wel het 'belletje van een miljoen'. Ik wist dat Van der Lee uit het hout gesneden was van 'een man een man, een woord een woord'. Een deal was dus een deal. Echt zoals je koeien verkoopt. Alle afspraken die ik uiteindelijk met Van der Lee maakte met een 'hand shake', waren ook altijd afspraken. Ik heb bij de oplevering nog aan hem gevraagd: “Als je nu de aanbesteding weer zou doen, wat denk je dan?” Van der Lee antwoordde dat hij het thuis had nagerekend en dat hij het weer voor hetzelfde bedrag zou doen.”

Baggerkraan Anna Catherina

Pieter Kruiswijk

Versneld opgeleverd

“Ik vind het geweldig dat we het project op tijd en binnen het budget hebben afgerond, vlak voor de waterschapverkiezingen. We hebben zelfs versneld om eerder op te kunnen leveren. Een topprestatie van iedereen. Een goed flexibel team dat snel kan schakelen, is essentieel voor een succesvol project. Als we kennis te kort kwamen, dan haalden we dat in huis. Dat is geen tekortkoming maar een aanvulling. We hebben overal de kennis en kunde en de mensen vandaan gehaald om zaken op te lossen en het project te laten slagen. Berend en ik waren een twee-eenheid. We deden wat nodig was om het project te regelen.”

“Uiteindelijk ging dit project me heel natuurlijk af. Zo groen als ik was in het openbaar bestuur. Ik had bij de start geen idee wat het allemaal inhield. Ik heb overigens in een kraan van Van der Lee zelf ook nog vijftien kuub bagger uit de Vecht gehaald, waaronder de tweemiljoenste kuub! Ik zie het verschil van voor en na de schoonmaak. Er is nu een doorzicht naar de bodem, het water is helderder. Je ziet op veel meer plekken mensen zwemmen. Als je vroeger in de Vecht sprong, kwam je boven met een snor, maar nu niet meer. Het is de mooiste en schoonste rivier van Nederland en dat moeten we zo houden!”

TIJD

	van	tot
Voorbereiding project	2006	2010
Uitvoering project	2011	2015
Nazorg door projectorganisatie	2014	2017
Nazorg door lijnorganisatie	2017	eeuwig

Pieter Kruiswijk en tevreden woonarkbewoner

5

Interview

Projectleider John Sminia (de Vries & van de Wiel):

Innovatief baggeren

John Sminia was projectleider bij Van de Vries en Van de Wiel, de aannemer in de eerste fase voor de schoonmaak van de Vecht. De Vries en Van de Wiel vormde voor dit werk met aannemer van Haften-van Oord de combinatie FectioPlus. Met een dikke honderd man ging John aan het werk: kraanmachinisten, grondwerkers, schippers, mensen die woonarken loskoppelden en timmermannen. Hij moest voor €11,5 miljoen de eerste fase van de schoonmaak van de Vecht uitvoeren.

John Sminia, projectleider bij Van de Vries en Van de Wiel

Ondertekening contract fase I, Roelof Kruize en Arend Roos

"Het klinkt misschien indrukwekkend maar dit is onze core business: kleinschalig baggeren op binnenwateren. We doen dit door heel Nederland. In de gebieden die verdacht waren op explosieven hebben we met een ECG Allubak gewerkt, dat is een graafbak met een zeefinstallatie aan de achterkant. We waren de eersten in Nederland. Normaal gesproken bagger je het complete materiaal van de bodem af en komt het in de zeef terecht. Het gaat hier om fijn en verontreinigd slib dat we niet mochten morsen. Dat vereist dat je een groot gedeelte van je omgeving afzet. Bij onze methode hoefde dat niet: we hielden de beveiliging kort bij de bron waardoor de afzetting veel kleiner kon. Schermen en containers langs de kant waren niet nodig. Dat zag er een stuk vriendelijker uit. ECG heeft de Allubak de afgelopen jaren verder doorontwikkeld en werkt er nu nog steeds mee."

Beter plan

"Deze innovatieve methode was niet de belangrijkste reden dat ons bedrijf de eerste fase mocht uitvoeren. We waren de goedkoopste en hadden een beter plan. Misschien door onze aanpak met het verslepen van de woonarken. Die moesten tijdelijk verplaatst worden om ook onder de arken de bodem te kunnen schoonschrappen. We deden er twee op een dag, in plaats van in de 48 uur die

anderen voorstelden. Dat scheelde geld en het was minder ingrijpend voor de inwoners. Daarnaast hadden we een voordeel bij het afvoeren van de bagger: wij hadden namelijk bij depot IJsseloog een losinstallatie van De Vries en Van de Wiel liggen, waardoor we een andere prijs voor het lossen van de bagger konden bedingen."

"We moesten wel even wennen aan Waternet. We hadden een simpel bestek, maar de interpretatie van de teksten is altijd anders. De grootste hobbel in de samenwerking met Waternet was de plannen van aanpak er door te krijgen. Dat waren hele gevechten die maanden duurden. De verwachtingen van de directievoering lagen veel hoger dan wij gewend waren. We moesten een enorme inhaalslag maken: vooral op het scherp en smart definiëren van onze plannen voor ons eigen kwaliteitssysteem. Dat moest echt honderd procent kloppen van Waternet. Op dat gebied hebben we als bedrijf een slag kunnen maken, waar we nu nog profijt van hebben."

"In het begin hebben we last gehad van het imagoprobleem van het waterschap in het gebied. Er zat nog wel wat oud zeer bij de woonarkbewoners en dat hebben we opgepakt met Waternet. In de eerste maand hebben we alle problemen proberen te tackelen. Iedereen zette

Kraanpontoon en binnenvaartschip

zich daar voor in door samen met de mensen naar oplossingen te zoeken en onze beloftes na te komen. Want het was natuurlijk niet niks dat je van je plek moest met je woonark."

Tegenslagen

"Er waren ook flinke tegenslagen: zo werd een WiKro-leiding (persleiding voor afvalwater van woonarken, red.) geraakt. Die bleek ergens te liggen waar hij niet hoorde. Voor ons betekende dit vooral vertraging, omdat we moesten uitwijken naar een andere baggerlocatie. Een grote uitdaging waren de twee enorme bommen die bij Weesp onverwachts werden opgeschept. Dat was echt schrikken, we dachten dat we in veilig gebied aan het baggeren waren. Ik vraag me nog steeds af: hadden we dit nu echt niet kunnen weten van te voren?"

"Het opdroegen van een autowrak met lichamen van twee vermiste vrouwen had zo mogelijk een nog grotere impact op onze medewerkers. Onze kraanmachinisten zijn supergoed opgevangen en

Autowrakken uit de Vecht

begeleid door de politie. Ze hebben zelfs nog meegeholpen met het bergen van de auto. De vader van die meiden is aan boord geweest en heeft ze bedankt en dat hielp enorm."

"We hebben ook voor de tweede fase een voorstel ingediend, maar uiteindelijk de opdracht niet gekregen. Onze inschrijving was gebaseerd op onze kennis uit de eerste fase en lag dicht bij de andere aannemers, zo tussen de 22 en 25 miljoen. Van der Lee zat veel lager. Natuurlijk zijn we toen nog eens gaan rekenen. Misschien is onze kennis uit de eerste fase de nekslag voor de tweede fase geweest. Gebiedskennis is niet altijd in je voordeel. Maar zo werkt het nou eenmaal in onze business. Wij waren er van overtuigd dat wij het niet voor minder konden doen."

De eerste fase moest voor 11,5 miljoen uitgevoerd worden. Uiteindelijk is dat iets meer dan 16 miljoen geworden. Die verhoging zat in het beveiligd baggeren vanwege de explosieven die we tegenkwamen, in de omgeving van Muiden vanaf de brug in de A1 tot aan de sluizen bij het Muiderslot. En we verrichtten extra werkzaamheden: de Smal Weesp en de stadsgracht van Weesp zaten niet in het bestek. Daardoor hebben we dus extra verdiend."

"De samenwerking met het waterschap en Waternet verliep prettig. Er zat een heel zwaar team op met zeer kundige mensen. Wat Waternet wel beter had kunnen doen, was het explosievenonderzoek. En zorgen dat de relatie tussen waterschap en bewoners beter is. Dat had de start misschien makkelijker gemaakt. Zelf zou ik nu nog zwaarder inzetten op een strakkere organisatie bij de woonarken. Daar gingen nu regelmatig dingen mis die we beter hadden kunnen aanpakken: zo moesten bijvoorbeeld sommige mensen langer gebruik maken van een tijdelijke aansluiting."

Tevreden

"Ik kijk tevreden terug op het baggerproject. We hebben onze plannen goed gehaald en met veel woonarken verliepen de zaken soepel. Ook de negatieve ervaringen op explosieengebied hebben ons veel geleerd. Ik put nog dagelijks uit onze ervaringen met dit project: de Vecht komt regelmatig ter sprake. Het bracht me zelfs een nieuwe baan. Bommenexpert ECG vroeg me door de ervaringen en mijn kennis uit dit project. Dat heb ik een aantal jaar gedaan. Inmiddels ben ik weer terug gegaan naar mijn oude werkgever. Ik miste het baggeren."

6

Interview

Omgevingsmanager Bianca Zillig:

“Imagoverbetering zou altijd je doelstelling moeten zijn”

Goed omgevingsmanagement was voor het waterschap een zware eis bij het schoonmaken van de Vecht. Niet voor niets: het project had veel impact op zowel bewoners van woonarken als andere inwoners van het gebied. Bianca Zillig ontfermde zich samen met vele anderen in de eerste fase van dit project over hen en ze was betrokken bij de voorbereidingen voor de tweede fase.

Bianca Zillig,
omgevingsmanager Waternet

“Vanaf het begin van dit project was het duidelijk dat het bestuur ook successen wilde boeken die konden bijdragen aan een beter imago van het waterschap. Ik denk dat de bestuurders destijds een leerproces doorgemaakt hebben rondom de uitvoeringswerkzaamheden voor onze dijkprojecten. Daar moest toen in samenspraak met de omgeving en direct betrokkenen zoveel gebeuren, dat goede omgevingscommunicatie van groot belang was. Dat leverde echt wat op. De schoonmaak van de Vecht was een positief project, want we gingen iets schoonmaken. En daar rolde een tweede belangrijke projectdoelstelling uit voort, namelijk dat het qua imago het waterschap ook wat op zou leveren. Eigenlijk superlogisch, dat zou bij elk project je doelstelling moeten zijn. Omgevingsmanagement biedt je daar de middelen voor. Zodat je de binnenwereld en de buitenwereld aan elkaar kunt verbinden.”

Meetbaar imago

“Het was voor ons een hersenkraker om een beter imago meetbaar te maken. Ik denk dat we daar uiteindelijk goed in geslaagd zijn. Maar daar hebben we wel naar toe moeten werken. Zo lag er al het nodige communicatiemateriaal toen ik begon met dit project. We merkten dat we nog wel aanvullende materialen nodig hadden.

Samen met Marjolein Hogers van de afdeling Communicatie hebben we die ontwikkeld. Daarbij hoorden natuurlijk ook zogenoemde kritieke meetbare prestatie-indicatoren (KPI's) voor imago. De afdeling Marketing heeft daarvoor een enquête ontwikkeld, zodat de aannemer een rapportcijfer kon krijgen voor zijn werkzaamheden. Samen met de opzichters en het bestuur van de Vereniging Woonarkbewoners Gooi en Vechtstreek (VWGV) hebben we vragen bedacht om de klanttevredenheid te meten.”

“Verder lag er een convenant dat al eerder was opgesteld door Lucas Smulders in samenspraak met de VWGV. Daarin stond alles over onze werkwijze bij de woonarken. Zodat iedereen wist waar hij aan toe was. Dat document was echt goud waard. Om de mensen op kantoor ook beter te laten snappen waar het nou over ging bij dit project, heb ik alle betrokkenen laten rondleiden door de opzichter. Dat maakte meteen voor iedereen de impact en grootte van dit project duidelijk. En het hielp voor de binding van de opzichter met het kantoorpersoneel. Verder lieten we vanuit het oogpunt van de klant fotograferen wat het project nou inhield. Zodat iedereen beter kon inschatten wat er ter plekke ging gebeuren en we de communicatie ook gemakkelijker vorm konden geven.”

Bianca Zillig in gesprek tijdens een bewonersavond

Afspraken met aannemer

“Voor een aannemer is het prettig en efficiënt werken bij een civiel project als hij zoveel mogelijk vrijheid heeft qua planning. Het helemaal vrijlaten van de planning was echter geen optie, omdat de verplaatsing van de woonboten zo ingrijpend was voor de betrokkenen. Dat was niet te managen. Zorgvuldige communicatie was essentieel. Het ging tenslotte om het verplaatsen van huizen van mensen. Nu konden we ze niet duidelijk vertellen op welk moment we waar aan het werk gingen. De aannemer werkte namelijk op verschillende plekken tegelijk, dat maakte het voor ons lastig om gericht te kunnen communiceren. De volgende stap was daarom gerichtere afspraken te maken met de aannemer, zodat hij ons eerder ging informeren over zijn planning en de locaties. De aannemer ervoer dit in eerste instantie als belemmerend, hij wilde zo goedkoop en snel mogelijk kilometers maken. Dus dat leidde tot de nodige discussies. Maar met succes. Hij zag wel in dat hier veel mee te winnen was voor het project. Dit proces was voor mij wel een eye opener waardoor ik besepte dat we het voor de tweede fase anders moesten aanpakken. Ik had namelijk in fase 1 eigenlijk geen poot om op te staan. Dat moest anders voor fase 2. In het bestek voor de tweede fase is het onderdeel imago meteen meegenomen. Ik ben middelen gaan ontwikkelen waarmee ik de volgende aannemer besteksmatig opdrachten kon geven.”

Innovatief

“Innovatie was ook een belangrijke projectdoelstelling. Mijn volgende uitdaging was iets te bedenken om omgevingsmanagement innovatief te krijgen. Toen heb ik het eerder genoemde klanttevredenheidsonderzoek gestaffeld ingevoerd in het bestek voor de tweede fase als bonusregeling, afhankelijk van het rapportcijfer wat de aannemer kreeg van de klant. Bij een score onder de zes moest de aannemer een boete betalen. Vanaf een 7 of hoger kon de aannemer een oplopende bonus verdienen. We hebben

dat alleen voor het traject met de woonarkbewoners gedaan. De impact voor hen was zo groot. Dat was met geen andere stakeholder te vergelijken. Daarom was het ook logisch dat de aannemer ook echt de tijd nam bij de woonarkbewoners. Voor het bestek van fase 2 heb ik vervolgens ook letterlijk alle kaarten bekeken en het gebied in vakken verdeeld op basis van de uitdagingen in het gebied. Op die vakken heb ik vervolgens de toolbox Communicatie afgestemd. Zodat we samen met de aannemer op die vakken een planning konden zetten en dan in samenwerking met de aannemer de toolbox konden uitrollen. In het vak zelf had de aannemer de vrijheid om zijn werkzaamheden te verrichten. Deze aanpak is ook een hit gebleken. De aannemer kon daar mee goed uit de voeten.”

Ingrijpen

“Als ik terugkijk, zie ik veel leermomenten, niet alleen voor mezelf maar ook voor de ontwikkeling van het omgevingsmanagement bij het waterschap en Waternet. Het vastleggen in bestekken maakte het voor het omgevingsmanagement nog makkelijker om zaken af te kunnen dwingen. Verder heb ik als omgevingsmanager de mogelijkheid bedongen om het project stil te kunnen leggen. Ik ben gewoon in gesprek gegaan met de toenmalige directeur en heb aangegeven dat als je wilt dat de imagodoelstelling succesvol wordt, je me als omgevingsmanager ook iets in handen moet geven waarmee ik dat in het uiterste geval kan afdwingen. Want stel je nou voor, dat er echt superonhandige dingen bedacht worden, waarmee je de omgeving op achterste benen kunt krijgen? Dan wil ik kunnen ingrijpen. Ik kreeg die mogelijkheid, maar wist ook dat ik daar geen gebruik van wilde maken. Ik heb er nooit mee hoeven schermen. Het was een hartstikke leuk en interessant project om te doen.”

KLANTTEVREDENHEID

Score project Vecht	7,7
Score totaal Waternet	6,9

Tijdelijke verplaatsing woonark

7

Interview

Woonarkbewoner Marcel Revet en voorzitter van de Vereniging Woonarkbewoners Gooi- en Vechtstreek:

“Hoezo onze woonarken verplaatsen?”

De gevolgen van het baggeren van de Vechtbodem waren groot. Vooral voor de bewoners van de circa driehonderd woonarken in de Vecht. Hun thuis moest tijdelijk verplaatst worden om de bodem onder hun arken schoon te maken. Marcel Revet, voorzitter van de Vereniging Woonarkbewoners Gooi- en Vechtstreek en zelf ook woonarkbewoner vertelt over deze veelbewogen periode.

Marcel Revet,
voorzitter van de Vereniging
Woonarkbewoners Gooi- en
Vechtstreek

“Stel je voor, je krijgt te horen dat iemand tijdelijk je huis gaat verplaatsen om de bodem onder je huis schoon te maken. Dan schrik je wel even. Is je eerste reactie: hoezo verplaatsen? Doe normaal! En dat is precies wat wij te horen kregen. De impact is natuurlijk enorm. Daarom is het belangrijk dat we met het waterschap in gesprek zijn gegaan en dat het waterschap ons vroeg mee te denken over het uitvoeringsprotocol. We zijn gaan samenwerken.”

Veel onrust

“Je moet je voorstellen dat je huis je thuisbasis is. Als je huis dan op het water zomaar weggehaald wordt, dan is dat spannend. Als je woonark op zijn plaats ligt, kan er niet zoveel gebeuren. Maar verplaatsingen heb je liever niet. Dan loop je kans op (grote) schade door de verplaatsing, zeker bij boten die er al heel lang liggen. Van oudsher zijn de juridische zaken voor woonarkbewoners nog niet zo goed geregeld als voor gewone huiseigenaren. Daarnaast hadden we enkele jaren daarvoor niet zulke goede ervaringen opgedaan met het waterschap rondom de aanpassing van ligplaatsvergunningen. Er zat nog wel wat oud zeer onder de leden. Dus dan kun je je voorstellen dat dit veel onrust veroorzaakt. En dat de door Waternet georganiseerde informatieavonden dan heftig zijn.”

“We hebben veel in overleg met Waternet gedaan. Dit was niet het eerste contact. Wij loosden ons afvalwater nog niet zo lang geleden op de Vecht. En om die reden was al voor de sanering van de bodem riolering aangelegd, wat voor veel bewoners al een ingrijpende operatie was. Je ziet dat als we naast elkaar gaan staan, in plaats van tegenover elkaar, het meestal wel lukt. Natuurlijk gaat er wel eens iets mis. Maar dan gaat het om samen zoeken naar de oplossing. Ik heb nooit getwijfeld, ik wist dat het zou gaan lukken.”

Uitvoeringsprotocol

“We zijn als vereniging betrokken bij het uitvoeringsprotocol van Waternet. Daarin stond exact omschreven hoe de werkzaamheden zouden verlopen. We hebben daar onze input op kunnen leveren. In het uitvoeringsprotocol staat alles mooi beschreven, maar de praktijk verloopt toch wel eens anders. Zo stond er op de plaatjes in het protocol dat we een beschermende drijvende buis zouden krijgen om de arken te beschermen tijdens baggeren. Die hebben we nooit gezien. In de praktijk lagen we in de eerste fase ook vaak midden op de Vecht voor een aantal uur, zonder voorzieningen. Maar dat was ook zo weer voorbij. Over het algemeen kon de aannemer de verplaatsing binnen een dag goed

waarmaken. Natuurlijk waren er ook incidenten waarbij aan de boten schade is ontstaan. Naar mijn weten is dat allemaal netjes afgewikkeld door het waterschap.”

“Mijn ark weegt ruim tweehonderd ton, maar lag te schommelen als een luciferdoosje in een bakje water als de baggerboot langs kwam. Dat hebben we ook al met voorbijvarende rubberbootjes, de kracht van water is zo groot. Je weet dat enige overlast onvermijdelijk is. In het protocol stond dat dikke baggerlagen in twee slagen aangepakt zouden worden. In de praktijk werd dat wel acht keer. Omdat er dan toch nog restjes lagen en de baggeraar opnieuw aan het werk moest. Het slimme baggeren voor de aannemer in twee lagen bleek gewoon niet haalbaar. Dus moesten ze steeds terugkomen. En dat is wel wat veel van het goede. Ik werd er bijna zeeziek van. Zo erg ging het tekeer.”

Goede communicatie

“Over het algemeen is het heel goed gegaan. Al heeft de aannemer volgens mij wel wat steken laten vallen. Zeker aan het einde van de eerste fase. Het gevoel bekwam me dat hij buiten zijn budget aan het werken was en de zaken ging afraffelen. Ze werkten toen een stuk ruiger. Na fase 1 heb ik uitvoerig met Merije Schilder van Omgevingsmanagement (Waternet) gesproken en dat ook aangegeven. De tweede fase verliep een stuk beter voor ons. De communicatie verliep eigenlijk heel goed. Zeker vooraf en bij de afronding. Er is zelfs een BBQ op een steiger geweest. Het is fijn als er een bevoegd iemand ter plekke is die de aannemer tot orde kan roepen. Want je kunt wel in gesprek gaan met de jongens van de baggerboot, maar die moeten ook gewoon hun klus klaren. En voordat je klacht via Waternet dan opgepakt was, was iedereen al weer weg. Dat is in de tweede fase beter georganiseerd. Zaken lopen nou eenmaal wel eens anders dan van te voren bedacht. Dat begrijpt iedereen.”

“Mijn grootste frustratie was niet het baggeren, maar het persriool dat langs de woonarken loopt. De splinternieuw aangelegde rioleering is volkomen kapot getrokken tijdens de werkzaamheden. Daar had veel zorgvuldiger naar gekeken moeten worden. Dat is zo'n kapitaalvernietiging geweest. Alles is later keurig opnieuw aangelegd. Maar dat dit heeft kunnen gebeuren, is natuurlijk onbegrijpelijk. Zo onzinnig. Daar hebben alleen maar aannemers aan verdiend. Toch behoorlijk onnodige kosten.”

Schoonmaken Vecht gezien vanuit een woonark

Verbeterde samenwerking

“De samenwerking met Waternet en het waterschap is echt verbeterd door dit project. We willen als woonarkenvereniging een volwaardig gesprekspartner zijn en samen naar oplossingen zoeken. We hebben als vereniging af en toe onze nek uitgestoken met bepaalde keuzen. Onze bestuursleden wonen over de hele lengte van de Vecht. Leden weten ons echt wel te vinden. Ik denk dat dit voor Waternet heel zinvol was, dat je met een bestuur in gesprek kon, en dat je niet met 250 mensen in overleg hoeft te gaan. Wij konden al heel veel antwoorden afvangen. Dat scheelde voor iedereen. Door met elkaar aan tafel te gaan, konden we zaken bespreekbaar maken en oplossen met elkaar.”

“Niet lang na het schoonmaken van de Vecht stond alweer het volgende project voor de deur. De dijkverzwaring. En daar verliep de samenwerking nog veel beter. Het waterschap kroop nog dichterbij tegen de belanghebbenden. Mijn advies is dan ook aan het waterschap om die nieuwe aanpak met convenanten te blijven hanteren. Want ieder begrijpt in zijn hart echt wel dat werkzaamheden moeten gebeuren. Het dijkverzwaringstraject verliep op de Horn als een zonnetje en ook op de andere trajecten lijkt het einde in zicht. Daar zijn wij ook trots op. Natuurlijk zijn er wel eens irritaties. Maar je krijgt er wel iets voor terug.”

De Amstel graag!

“Aan het begin liepen de emoties hoog op en had iedereen zoiets van: laat mijn boot lekker liggen. Maar door de juiste voorwaarden te creëren, is iedereen omgegaan. Dat kwam ook doordat er een goed plan lag. Ik ben heel tevreden als ik zie hoe ons eigen bestuur voor ons in gevecht is geweest, maar ook het waterschap. Dat hebben we als heel prettig ervaren. Heel eerlijk gezegd zag ik niet dat de Vecht vies was voor de sanering. Hij zag er goed uit, maar ziet er nu nog beter uit. Ik kan veel beter de bodem zien. Maar laten we dit niet nog een keer doen. Doe dan de Amstel graag!”

8

Interview

Wouter Waldus,
archeoloog ADC ArcheoProjecten

Archeoloog Wouter Waldus (ADC ArcheoProjecten):

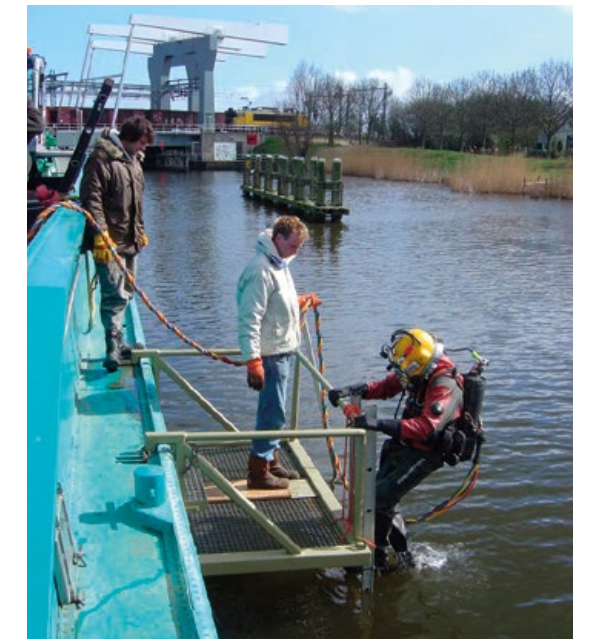
“Mensen zijn op een andere manier naar archeologie gaan kijken”

Voorafgaand aan de baggerwerkzaamheden is de bodem van de Vecht archeologisch onderzocht. Archeologen en medewerkers hebben zowel tijdens dit onderzoek als tijdens de werkzaamheden bijzondere objecten gevonden, die een belangrijke bijdrage bleken te leveren aan het succesvolle verhaal van de schoonmaak van de Vecht. Wouter Waldus, archeoloog van ADC ArcheoProjecten, vertelt over zijn betrokkenheid en ervaringen.

“Voordat je kunt starten met baggeren, is het in Nederland wettelijk verplicht om vooronderzoek te doen. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft ons daarvoor benaderd, wij zijn archeologische specialisten op het gebied van water. Allereerst inventariseerden we de te verwachten archeologische vondsten. We dachten aan restanten van bruggen, sluizen en scheepswrakken, want vroeger is in rivieren veel gedumpt. Dat verleden begon voor de Vecht bij de Romeinse tijd. Met een sonarboot onderzochten we de bodem om te zien of er dingen van archeologische waarde uitstaken. Op die plekken ga je duiken voor verder onderzoek. We troffen veel 'roeibootjes van ome Piet' aan uit de negentiende en twintigste eeuw. Bij de Hinderdam onder Nigtevecht vonden we zeer oude onderdelen van een sluiscomplexje.”

“We waren ook bij het baggeren betrokken. Ik dacht van te voren dat we in samenwerking met de baggeraar gericht zouden kijken naar interessante plekken en dat wij dan die bagger konden onderzoeken. Dat bleek niet haalbaar. Het vervuilde slib moest in grote hoeveelheden snel afgevoerd worden. Het was echt een gore blubberzooi. Hans van der Pal van Waternet

stelde toen voor om te kijken bij de plek waar de bagger wordt geselecteerd. Archeologisch is dat eigenlijk not done. Je wilt het vinden op de plek waar het ligt, voor het geven van een context. Maar dat kon niet, dus zijn we meegegaan in zijn voorstel. Een deel van de bagger werd verwerkt en een deel kwam in IJsseloo. Daar zijn we dan ook regelmatig gaan kijken.”

Duiker te water tijdens het archeologisch onderzoek

Wrak roeibootje aan de kraan

"Mijn persoonlijke doelstelling was een middeleeuws zwaard te vinden. Dat had mogelijk met bijgeloof te maken. We liepen op een dag op het depot IJsseloog langs een van de bergen puin uit de bagger en mijn collega Johan Langeraar vertelde me wat hij had gevonden. Zie ik opeens in die berg een zwaard liggen. Een slagzwaard, uit de vroege middeleeuwen! Vroeger hadden zwaarden vaak een naam en kregen ze een persoonlijkheid toegeschreven, om ze met een persoon te associëren. De rivier symboliseerde destijds de grens tussen het dagelijks leven en het hiernamaals. Een soort bijgeloof en iets bovennatuurlijks. Veel zwaarden werden destijds daarom in de rivier geworpen. Het zwaard ligt nu in provinciaal depot van Utrecht."

Alledaagse vondsten

"Mijn collega Johan vond voornamelijk alledaagse dingen tijdens zijn zoektochten op de baggerschepen. Archeologisch gezien was het allemaal niet zo spannend wat op de bodem lag. Het ging om gedumpte spullen uit alle tijden. Rivieren waren vanaf de zeventiende tot ver in de twintigste eeuw echt afvalputten. Maar wat bleek: het publiek vond deze objecten juist heel aansprekend, waarschijnlijk omdat ze uit hun eigen leefomgeving kwamen en ze zich zo verbonden voelden met de Vecht. Vanzelf verschoof toen onze insteek, van wetenschappelijke archeologie naar meer community archeology. Dat is een stroming uit ons vak, waarbij we uit onze ivoren toren stappen en ons richten op wat de omgeving vindt van wat wij gaan doen."

Johan Langelaar presenteert het zwaard

"We hebben heel gericht selecties gemaakt van vondsten die bij de Vecht horen. Van hoofdgroepen afval, van de boot gevallen dingen, zaken die de mens wilde laten verdwijnen zoals brandkasten en trouwringen en spullen die uit de circulatie zijn gehaald. We beperkten ons niet tot het verzamelen, maar vertelden ook verhalen aan de hand van deze bizarre vondsten. In overleg met het team van Waternet zijn we lezingen gaan geven. En dat bleek enorm aan te slaan. Dus toen kwam er de reizende tentoonstelling, die ook een groot succes bleek. Maandenlang reisde de expositie langs de Vecht en was drukbezocht."

"Dit kwam voor mij als een complete verrassing. Ik ben gewend met een onderzoeksvraagstelling te werken en met statistieken en beperkende methoden. Archeologisch gezien was dit flinterdun. Community Archeology was voor mij een openbaring en zo iets anders dan wat ik normaal doe. Ik dacht dat het niet bij me paste. Ik kende wel wat Engelse voorbeelden en die vond ik allemaal veel te vaag. Nu ik het zelf heb meegemaakt, denk ik dat mensen anders naar archeologie zijn gaan kijken. En dat maakt ons archeologen ook duidelijk dat we meer het verhaal moeten vertellen."

17de eeuwse beeld van de Romeinse keizer Vespasianus uit de Vecht

Slimme aanpak

"Ik denk dat we de eersten zijn geweest die op deze schaal het publiek erbij hebben betrokken. Waternet heeft deze archeologische kans voortvarend aangepakt. De projectleiding zag dit echt als een toegevoegde waarde voor het project en heeft meer gedaan dan wellicht noodzakelijk was. Ik denk dat dit wel een slimme aanpak is geweest. De schoonmaak van de Vecht was een enorme ingreep in de leefomgeving van mensen en op die manier iets terug geven is mooi en slim. Qua vondsten had er misschien meer in gezeten, maar het is zoals het is. Zeker bij Utrecht hadden we mogelijk meer kunnen vinden. Maar de complexiteit rond het baggeren in dat gedeelte van de Vecht door de eerdere vondsten van bommen en de kwetsbaarheid van de kademuuren maakten dat niet mogelijk. Het zij zo. Dat hoort erbij."

"Wat betreft bereik en samenwerking met Waternet en omgevingsmanagement was het een zeer geslaagd project, zonder conflicten en met heel veel enthousiasme. Mocht de Amstel ooit uitgebaggerd worden, dan zijn we graag weer van de partij. Die hele problematiek met dat baggeren, logistiek en wetgeving vond ik heel interessant. Ik heb genoten van dit project en er ook zelf een hoop van opgestoken."

ARCHEOLOGIE

Archeologische vondsten	900
-------------------------	-----

De reizende tentoonstelling in Pampus

Wouter Waldus aan het woord

9

Interview

Explosievenexpert Ad van Riel (REASeuro):

“We zijn door het oog van de naald gegaan”

Ondanks zorgvuldig onderzoek werden tijdens het baggeren van de Vecht op verschillende momenten oude bommen en overige explosieven aangetroffen. De impact van deze vondsten op het project was groot. REASeuro was als explosievenexpert nauw betrokken bij de schoonmaak van de Vecht. Ad van Riel, directeur van REASeuro, vertelt zijn verhaal.

Ad van Riel,
explosievenexpert REASeuro

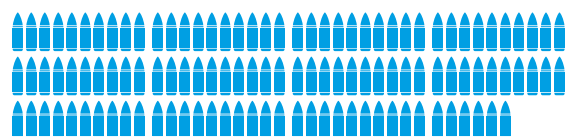
“In grote delen van Nederland liggen ‘oude’ explosieven, waarvan het overgrote merendeel uit de Tweede Wereldoorlog komt. Ze komen in alle soorten en maten voor, soms vinden we gedumpte munitie van later datum. Daarom wordt voorafgaand aan (grote) bodemwerkzaamheden uitgebreid munitieonderzoek gedaan door bedrijven zoals die van mij. Ze brengen mogelijke niet-gesprongen explosieven in kaart. Op basis van dit onderzoek wordt een gebied aangemerkt als verdacht of onverdacht. Dat is ook bij de Vecht gebeurd, maar toch vonden de medewerkers bommen.”

“Tijdens fase 1 zijn ter hoogte van Weesp twee zogenaamde 1000-ponders (bommen die door vliegtuigen werden afgeworpen) opgeschept. Die waren bedoeld voor de spoorbrug om de aanvoer van Duits materieel naar onze kust tijdens de Tweede Wereldoorlog te dwarsbomen. De eerste werd ontdekt bij het legen van een baggerschip op depot De Ingensche Waarden. We zijn echt door het oog van de naald gegaan met deze twee bommen. Want als het mis was gegaan, was het een drama geworden. En dan komt natuurlijk de terechte vraag: hoe kon dit gebeuren?”

Historische informatie

“Explosievenonderzoek is geen exacte wetenschap. Je baseert je op historisch materiaal van de locatie en omgeving. Dat geeft een indicatie voor wat er destijds aan munitie gebruikt is en wat je dus mogelijk kan aantreffen. Militairen registreren namelijk alles wat ze doen. Op basis van je historische informatie kun je dan verdachte en onverdachte gebieden aanmerken. Je kijkt daardoor heel anders naar het gebied, doordat je weet wat er is gebeurd. Vervolgens ga je afbakenen op verschillende facetten. Die aanval bij Weesp was achteraf gezien zo laag uitgevoerd, dat de bommen verder zijn doorgeschoten dan normaal.”

“Wij adviseren altijd vanuit het verdachte gebied te gaan werken en van daaruit je werkcirkel uit te breiden. Op die manier verklein je de kans op verrassingen. Je gebruikt de munitie die je feitelijk aantreft als voortschrijdend inzicht om beter te kunnen inschatten of een gebied veilig of onveilig is.”

“Ook bij de tweede fase van het project zijn we gevraagd om mee te denken, omdat er onverwachts veel munitie werd aangetroffen. Het baggerdepot wilde de bagger niet meer in ontvangst nemen. De projectorganisatie en vervolgens ook de arbeidsinspectie besloten de baggerwerkzaamheden tijdelijk stil te leggen. Om de kosten niet teveel te laten oplopen, zocht de projectleiding een veilige en betaalbare manier om de werkzaamheden te hervatten. Daarin konden ook wij wat betekenen.”

Ooggetuigen

“Zoals gezegd, ons werk is geen exacte wetenschap. Daarnaast is in de archieven relatief weinig terug te vinden over ongeregelde munitiedumping aan het einde van de Tweede Wereldoorlog. Het complete plaatje ontbrak. Waternet heeft vervolgens in lokale media ooggetuigen opgeroepen om zo meer informatie te krijgen. Dat werkte: we hebben dertien getuigen kunnen interviewen en kregen zo een completer beeld van de situatie. Op basis daarvan hebben we verder onderzoek kunnen uitvoeren, waarna de werkzaamheden met enkele beveiligingsmaatregelen uiteindelijk redelijk snel weer konden worden opgepakt.”

“Dit project was groot en complex met veel partijen en in bewoond gebied. Ook archeologie en asbest waren factoren die meespeelden. Alles wat in onze checklist staat, kwam in dit project aan de orde. We werkten volgens ons eigen ontwikkelde werkprotocol. Ook onderzochten we het residu, identificeerden de munitie en brachten iedere keer een advies uit. Onze ziel en zaligheid zaten erin. Er lag een enorme druk op het project, om zo snel mogelijk tot een goed resultaat te komen.”

“Van de ervaringen in dit project maken we nog steeds gebruik, ook als lesstof in onze trainingen. Ons vak laat zich niet platslaan in contractteksten. Dat maakt dat ons werk en de risicoverdeling moeilijk te verwoorden zijn. Voor de aannemer moet juist alles worden verwoord in een bestek. En dat is voor ons een lastig sturingsinstrument. Daarom bieden wij onze integrale aanpak aan. En waken wij er nog beter voor dat het onderzoek naar explosieven niet ondergeschikt wordt.”

Prettige samenwerking

“Binnen de randvoorwaarden die bij de Vecht van te voren al vastlagen, hebben we heel prettig samengewerkt met het Waterschap en de directievoering. Wij hebben de opstelling van de projectgroep en het bestuur als buitengewoon professioneel ervaren. We werkten echt samen om te zoeken naar daadkrachtige oplossingen. Niet alle opdrachtgevers kunnen dat. Bij tegenvallers bleef Waternet de rust bewaren en constructief in alle gesprekken. Natuurlijk zijn er kritische vragen gesteld. Maar dat moet ook. Dat hebben we enorm gewaardeerd. Dan krijg je in dialoog de ruimte om te kijken hoe je de zaken kunt aanpakken. En dat ging hartstikke vlot. Wij vinden het leuk dat wij aan dit mooie project een bijzondere bijdrage hebben mogen leveren. Daar zijn we zeker wel trots op!”

BOMMEN EN GRANATEN

Beveiligd gebaggerde kuubs	97.509
Gevonden afwerpmunitie 1.000 ponders	2
Overige gevonden explosieven (granaten e.d.)	116

Vliegtuigenbom (1000-ponders) afgeworpen tijdens de 2e Wereldoorlog

De bom wordt ter ontploffing gebacht met als resultaat een meters diepe krater

10

Interview

Heidi van Mourik-van der Lee en Gerrit Ploeg
(aannemerscombinatie Van der Lee):

“We voelden ons soms net een meubelmaker onder water”

Het waterschap koos ervoor de eerste en de tweede fase van het project los van elkaar aan te besteden. In fase 2 kwam de combinatie Van der Lee (Gebroeders van der Lee en Aannemingsbedrijf van der Lee) met verreweg de voordeligste aanbieder uit de aanbesteding. Met deze partij besloot het waterschap dan ook in zee te gaan. Het werd een intensief traject met bijzondere vondsten en een tijdelijke stillegging van het werk. Heidi van Mourik - van der Lee en Gerrit Ploeg van de aannemerscombinatie blikken terug op de tweede fase van het project.

Heidi van Mourik-van der Lee,
aannemerscombinatie Van der Lee

Heidi (contractmanager bij het aannemingsbedrijf van haar vader): “Dit was echt een van de grootste saneringen voor ons tot nu toe. Zo’n groot werk zie je niet zo vaak. Daarnaast was het redelijk dicht bij huis voor ons. Dat is natuurlijk ook prettig. Bij de aanbesteding bleek onze prijs fors onder die van nummer twee te liggen en daar schrokken wij ook wel van. We zijn opnieuw gaan rekenen en kwamen weer op dezelfde prijs uit. De andere inschrijvers zijn grote spelers op de markt die veel meer overhead hebben dan wij. Bovendien hadden wij al het materieel en personeel direct beschikbaar. Het ging hier om een langlopend en omvangrijk project dat we graag wilden doen. Daarom hebben we ook scherp ingeschreven. Als familiebedrijf met relatief weinig overhead kunnen wij projecten efficiënt en daardoor goedkoper uitvoeren. Dus voor ons klopte de prijs gewoon.”

Heidi en Gerrit: “We wisten dat het intensief zou worden. We moesten zowel intern als extern veel logistiek afstemmen. Eerst het interne transport van het slib. Daarna werd de bagger overgeslagen in grotere schepen. En dat moest goed

verlopen om onze productie te halen. Er lag een enorme tijdsdruk op dit project. Dus we moesten efficiënt werken, met korte lijnen. Op een gegeven moment wisten we hoeveel tijd zaken kosten en hoe je je planning daar op moet inrichten. In dit geval bleek echt: regeren is vooruit zien.”

Slimme baggermethode

Gerrit: “De slimme baggermethode bleek voor ons de grootste uitdaging op het project. Het was echt precisiewerk en een nieuwe manier van werken. We voelden ons soms net een meubelmaker onder water. De door Waternet bedachte methode vereiste dat we alleen de verontreiniging weg moesten halen. Maar de dikte en diepte van die vervuiling varieerden nogal, wat inhoudt dat het profiel zeer grillig was. Het GPS-systeem en het model waar we mee werkten, schoten alle kanten op. Onze kraanmachinisten zagen precies wat ze moesten baggeren. En dat kon qua diepte per meter veranderen. Elk te baggeren vlak bleek dus maatwerk te zijn, waardoor we meerdere keren over een vak moesten om het voorgeschreven profiel te realiseren. Dat hadden we niet verwacht.”

Gerrit Ploeg,
aannemerscombinatie Van der Lee

Baggerwerkzaamheden tijdens de wintermaanden

Heidi: “Het originele bestek was niet zo ingewikkeld om uit te voeren. Vooraf dachten we: het zijn allemaal rechte lijnen (de onderkant van het baggerprofiel, red.), dus dat is wel goed te doen. Na die tijd werd het model nog meerdere keren door Waternet aangepast. Het baggermodel werd daardoor steeds grilliger. En Waternet stelde aanvullende eisen. Dat zou in de toekomst anders kunnen: zorg ervoor dat bij het bestek het verontreinigingsmodel bekend is. Een en ander leidde tot intensieve gesprekken tussen ons en Waternet.”

Verantwoordelijkheden

Gerrit: “We kwamen ook andere uitdagingen tegen. We wisten dat we bommen en granaten zouden kunnen tegenkomen. Maar daar maakten we ons op basis van het bestek niet echt zorgen over. Bij elk baggerwerk kom je wel wat tegen. Dat waren we wel gewend.” Heidi: “Voor Waternet was het stilleggen van de werkzaamheden door de vondsten van munitie en explosieven denk ik wel de grootste uitdaging. Zij moesten alle aanvullende onderzoeken doen. Wij probeerden op dat moment mee te denken om de stagnatie en stilstand kosten aan alle kanten te beperken. Want we zijn ten slotte ook afhankelijk van Waternet. De vondsten leidden tot enorme discussies. Ook voor ons ging het over enorme verantwoordelijkheden. Als je als aannemer doorgaat en er gaat wat mis, dan ben jij verantwoordelijk. Op dat punt moet je je laten adviseren door een deskundige. En dat hebben we gedaan. Wij hebben nooit overwogen om te stoppen. De handdoek in de ring gooien is niet echt iets voor ons. En je laat je opdrachtgever niet zitten, je probeert er toch altijd uit te komen.”

Gerrit: “Uiteindelijk kwam er een werkwijze die door alle partijen aanvaard werd. We moesten hierdoor aan veel meer eisen voldoen qua wet- en regelgeving. Onze mensen moesten medische keuringen ondergaan, kregen extra instructies, moesten cursussen volgen. En we moesten meer werk verrichten. En dat trekt zich overal in door. Helemaal als je bedenkt dat er dagelijks alleen al op en langs de Vecht zo’n zeventig man aan het werk waren.”

Bewonerscommunicatie

Heidi: “Bewonerscommunicatie was in het bestek opgenomen, we konden daar een bonus mee verdienen. We hadden in Zwolle al ervaring opgedaan met de verplaatsing van woonarken. Je moet hier heel voorzichtig en tactisch mee omgaan. Het gaat toch over de woning van mensen. Van te voren bezochten we de mensen om alles op te nemen. Het waren 122 woonarken. De verplaatsing van de boten en het schoonmaken ter plekke moesten we binnen een dag voor elkaar krijgen. De bewoners is gevraagd om na afloop van de werkzaamheden een beoordelingsformulier in te vullen: we hebben een 8 behaald.”

Heidi: “We hadden elke twee weken een communicatieoverleg met Waternet om te kijken hoe de planning en het overleg met de bewoners er voor stonden. We hadden een drijvend kantoor in de Vecht waar mensen gemakkelijk binnenliepen met hun vragen of als er iets aan de hand was. Tijdige communicatie is heel belangrijk. Het kost tijd, maar goede afstemming is echt het halve werk. Als dat geregeld is, kun je gewoon aan het werk. Korte lijnen werken daarbij het best. Zodat je snel kunt afstemmen met de bewoners als dat nodig is. Ik denk dat we dat heel goed gedaan hebben.”

Discussies

Heidi: "De samenwerking met de directievoerder verliep prettig. We hadden korte lijnen op alle niveaus. Dat ging gewoon goed. Als je ziet wat er allemaal komt kijken om zo'n enorm project te organiseren, dan is het zowel voor de opdrachtgever als de aannemer de uitdaging om dat goed te realiseren. Er was heus wel eens discussie. Aannemers zijn praktischer: wij vinden uitvoering belangrijker en de opdrachtgever zit daarin vaak wat meer op een ander niveau. In een zakelijke relatie heb je wel eens een meningsverschil. Over het algemeen zijn we er wel goed uitgekomen samen. Niet altijd binnen vijf minuten, soms had het even tijd nodig. De communicatie gaat over zoveel schijven. We zijn altijd blijven communiceren. Dat is de basis van het slagen van een project. In een huwelijk heb je toch ook weleens wat."

Aandachtig luisterende Hendrik van der Lee

Heidi: "Het was een leerzaam project. Dat de opdrachtgever op afstand real time mee kan kijken met de baggerwerkzaamheden van de kraanmachinist hadden we nog niet eerder meegemaakt. Verder hadden we nog niet zulke grote hoeveelheden vervuilde bagger afgevoerd als in dit project. Het kon niet ter plekke geroosterd worden en meestal kan dat wel. Ook het afdekken van De Nes en het Ballastgat op deze grote schaal was nieuw voor ons. En natuurlijk de schaalgrootte van het hele project. Daar hebben we nu nog steeds voordeel van in andere projecten."

Contracteisen

Gerrit: "Sommige zaken hadden achteraf gezien anders gekund. We zijn best wat tijd verloren door het opstellen van deelkwaliteitsplannen. Dat stond niet zo in het bestek. Het is wel belangrijk dat je het eens bent over dat soort contracteisen. Dat de neuzen dezelfde kant op staan aan het begin. Zodat je het daar niet weer opnieuw over hoeft te hebben. De verantwoordelijkheden werden meer naar ons toegeschoven dan we van te voren gedacht hadden op basis van de contractvorm. Daardoor kun je onnodig in discussies verzanden wat weer tijd kost en wat eigenlijk in principe niet hoeft." Heidi: "Dat brengen we nu meteen in bij de eerste start-overleggen in. Want als je plannen niet goedgekeurd zijn, kun je niet starten en dat kost tijd en geld. Ik denk dat wij nu ook betere plannen maken dan voorheen."

Heidi: "We kijken terug op een mooie klus. We zijn drie jaar bezig geweest en hebben het project, met toereikende capaciteit, kostendekkend en naar de wens van de opdrachtgever kunnen uitvoeren. En ook nog binnen de planning, ondanks het meerwerk. We hebben veel kennis opgedaan op vele vlakken. Van het slimme baggeren, het afdekken van grote oppervlakken tot de verplaatsing van de woonboten. Er was veel media-aandacht voor dit project, het heeft ons veel naamsbekendheid opgeleverd. Het was een mooie en bijzondere uitdaging."

HOEVEELHEDEN

Gebaggerde vaste m ³	2.411.028
Afgevoerde losse m ³ bagger	2.942.726
Afgevoerde fysische verontreiniging/1000 kg	22.095
Kuubs zand voor afdekking	75.140
Maximale dikte baggerlaag dm	30
Minimale dikte baggerlaag dm	2
Gemiddelde dikte baggerlaag dm	10
Aantal baggervakken	572
Aantal transporten per schip	4.775

11

Interview

Evert Eijthoven,
directievoerder Witteveen+Bos

Directievoerder Evert Eijthoven (Witteveen+Bos):

"Dit was de grootste waterbodemsanering in Nederland"

Om het project op locatie goed te managen, huurde het waterschap directievoerders in. Evert Eijthoven van Witteveen+Bos was bij beide fases betrokken. Hij vertelt over zijn ervaringen.

Evert: "Witteveen+Bos was ingehuurd door Waternet om aan de voorkant van het project het bestek voor fase 1 en later ook voor fase 2 op te stellen. Vervolgens hebben we samen met Tauw onder de naam ACV (Advies Combinatie Vecht) de uitvoering van fase 1 en 2 begeleid. In fase 2 hebben we bij de begeleiding ook de directievoering op ons genomen. Ik werkte in fase 1 als hoofd Toezicht en stuurde de toezichthouders en milieukundig begeleider aan. In fase 2 vervulde ik de rol van directievoerder en hield me meer bezig met de contractuele begeleiding van het werk."

"In fase 1 heb ik intensief samengewerkt met de toenmalige directievoerder Hans Hardeman. Hij had de naam niet de gemakkelijkste directievoerder te zijn, maar ik heb goed met hem samengewerkt. Hans is zeer ervaren, contractueel heel sterk en rechtlijnig. Als directievoerder kijk je vooral met een contractuele blik naar alle werkzaamheden. Het waterschap had natuurlijk ook andere belangen, zoals de imago doelstellingen. En dat kon weleens schuren met elkaar. Voor mij was hij echt een mentor. Mede door zijn betrokkenheid als adviseur in fase 2 heb ik veel van hem geleerd."

Onvoorziene zaken

"Witteveen+Bos heeft de bestekken voor fase 1 en fase 2 opgesteld. Voor fase 2 konden we daarbij putten uit onze ervaringen in fase 1. Het bestek voor fase 2 was niet veel anders dan het bestek van de 1e fase. Wel is een bonus toegevoegd voor het verplaatsen van de woonarken. In de uitvoering zag ik duidelijke verschillen. Voor mijzelf was fase 2 veel interessanter. Daar speelde zoveel meer. Het project moest echt op tijd worden afgerond. Daarnaast was de Vecht op dit stuk vervuilerd dan elders en smaller. Ook was er meer bebouwing en waren er meer ingewikkelde plekken. Tijdens de werkzaamheden liepen we tegen meer onvoorziene zaken aan, zoals asbest en de vele explosieven, waarvoor maatregelen moesten worden genomen. En daarnaast stelde Waternet natuurlijk terecht, net zoals in fase 1, dat we oog moesten hebben voor de imagobelangen van het waterschap."

“Aannemerscombinatie Van der Lee kaartte in de tweede fase meer zaken contractueel aan en stelde veel meer zaken ter discussie. Dat hadden we veel minder in fase 1 met FectioPlus. De combinatie Van der Lee had heel laag ingeschreven en dat er meer zaken contractueel aangekaart zouden gaan worden, lag dan ook in de lijn der verwachting. Soms waren het punten waarvan je je afvroeg of het wel terecht was. Maar er was bijvoorbeeld ook veel discussie over het ontgravingsmodel. Vanuit de aannemer kan ik me goed voorstellen dat zij dit ter discussie stelden. De belangen waren voor zowel de aannemer als voor Waternet groot.”

Verschillende oplossingen

“Niemand kon iets doen aan het stilleggen van het project toen er onverwacht veel explosieven waren gevonden. Het oplossen van de ontstane situatie kostte veel energie. Stilstand is duur, dus we moesten snel schakelen. We hadden veelvuldig overleg met de stakeholders om tot een oplossing te komen. Er moest een andere werkwijze gevonden worden die werkbaar was, die voldeed aan de wet- en regelgeving en die ook financieel haalbaar was. Waternet werkte met REAS Euro als adviseur voor de explosieven en de aannemer had ook een eigen adviseur. Natuurlijk keken beide adviseurs vanuit de belangen van de eigen opdrachtgever. En daarom lagen er verschillende oplossingen. De aannemer wilde compleet beveiligd baggeren, wat betekent dat alle baggerspecie gezeefd en geïnspecteerd zou moeten worden. Maar dat was niet werkbaar en financieel al helemaal niet haalbaar. Uiteindelijk zijn we er goed uitgekomen. Door een mooi samenspel vanuit alle partijen, omdat de wil er was om tot een oplossing te komen.”

“Het moeilijkste was om het project tot een goed einde te brengen binnen de planning, binnen het budget en zonder imagoschade voor het waterschap. Er lagen natuurlijk flink wat dossiers. En er waren echt wel momenten dat we lijnrecht tegenover elkaar stonden, de dossiers van beide partijen lagen al bij advocaten. Dat lijkt misschien heftig, maar dat komt bij meer projecten voor. Het is het spel dat gespeeld wordt. Als directievoerder moest ik er voor zorgen dat het project door ging en dat ik, samen met ons begeleidingsteam van ACV, de projectleider en projectdirecteur van Waternet zo goed mogelijk adviseerde over de (financiële) stand van zaken en planning. Op de dag voor het opleveringsfeest

van fase 2 moest de finale afrekening geregeld worden. Dat was echt super spannend. We zijn tot een goed einde gekomen. Ook met inschakeling van Pieter Kruiswijk heeft dat tot een echt goed resultaat geleid. Doordat wij de dossiers op orde hadden, ging de finale optelling snel. Dat bevestigde voor mij dat het heel belangrijk is om zaken goed vast te leggen.”

Ontgravingsmodel

“Er zijn weinig zaken waarvan ik denk dat had anders gemoeten. Ik denk wel dat we discussie hadden kunnen voorkomen als we het ontgravingsmodel niet hadden gewijzigd na aanbesteding. Waternet koos ervoor het bestek op de markt te zetten om de eigen planning te halen, maar het ontgravingsmodel was toen nog niet helemaal definitief. Daardoor is het model dat bij het bestek zat naderhand nog wat aangepast en dat leverde discussie op. Verder heeft Waternet, denk ik, van ons het een en ander geleerd op het gebied van kwaliteitsborging.”

“We hebben goed samengewerkt met de combinatie van fase 1: problemen werden besproken en er werden constructieve oplossingen gevonden. De combinatie van fase 2 beschikte over harde werkers. Die mannen stonden er in weer en wind, ze maakten lange dagen. Al moet ik toegeven dat ik het communicatief weleens wat lastiger vond. Dat was niet hun sterkste punt. Maar zo zal ik ook mijn punten hebben gehad, waar zij last van hadden. Soms deed een bakkie koffie dan wonderen en kwamen we er wel weer uit.”

“Met Waternet was het goed samenwerken. Bij dit werk speelde hartstikke veel. Maar desondanks waren we echt altijd één team. Zowel met projectleider Hans van der Pal en projectdirecteur Berend Spoelstra, de omgevingsmanagers Udo Greuter en Merije Schilder als ook met de vaarwegbeheerders van Waternet. Dat is echt gegroeid. Hans was ook echt heel veel bij ons, om te overleggen hoe we het project, problemen en uitdagingen aan gingen pakken. Maar ook de verantwoordelijke bestuurder van het waterschap, Pieter Kruiswijk, toonde veel betrokkenheid. Hij kwam regelmatig langs in de keet, om even een praatje te maken. Soms met zijn vrouw en met zijn bootje. Dat werd echt gewaardeerd. De betrokkenheid van de opdrachtgever en bestuurder vond ik mooi.”

Groei

“Het project heeft ons veel gebracht. Dit was de grootste waterbodemsanering in Nederland van de afgelopen jaren. Het heeft ons veel exposure opgeleverd, want het is veel in de publiciteit geweest. Omdat het een langlopend project was, hebben ook onze mensen zich kunnen ontwikkelen op het project en zijn ze doorgesloegen. Ik ook, van hoofd toezichthouder naar directievoerder op een groot project. Het heeft me een schat aan ervaring gebracht. En ik ben er trots op dat we alles naar volle tevredenheid van Waternet hebben afgerond. Er waren, om in termen van het ontgravingsmodel te blijven, wel wat grilligheden, maar uiteindelijk is het project binnen budget en planning succesvol afgerond. De samenwerking is goed verlopen. En dat hebben we met elkaar, opdrachtgever, uitvoeringsbegeleiding en de aannemers goed gedaan.”

“Ik kom nu weinig meer bij de Vecht. De keet waarin we jarenlang gezamenlijk gewerkt hebben, stond er tot voor kort nog en als ik die zag, dacht ik terug aan een gezellige en leerzame tijd met heel veel verschillende persoonlijkheden die goed bij elkaar pasten. Een groot project als dit zullen we zo snel niet meer uitvoeren. Het is gek, want buiten zie je niet zoveel terug van het vele werk dat is verricht. Al hoor je wel dat mensen zeggen dat het water helderder is geworden en ze de bodem weer zien. Ik ben erg benieuwd hoe de Vecht er over tien jaar bij ligt. Om te beginnen ga ik deze zomer met mijn familie met een bootje over de mooie Vecht varen.”

Tijdens het verslepen van hun ark bleven deze bewoners gewoon aan boord

12

Interview

Omgevingsmanager Udo Greuter
en communicatieadviseur Merije Schilder:

**“Dat je huis van de kant gaat,
is voor sommige mensen
heel angstig”**

Voor alles was er veel aandacht voor de omgeving bij het schoonmaken van de Vecht. Na Bianca Zillig gingen vervolgens Merije Schilder in 2011 als communicatieadviseur en Udo Greuter in 2012 als omgevingsmanager aan de slag voor het project. Zij waren betrokken bij het staartje van de eerste en de volledige tweede fase.

Udo Greuter,
omgevingsmanager Waternet

Merije: “Ik kwam uit de culturele sector, had totaal geen ervaring met dit soort projecten en werd in mijn eerste maand al meteen geconfronteerd met bommen en alles wat daarbij kwam kijken. Ik wist eigenlijk niet goed wat me overkwam.”

Udo: “Toen ik erbij kwam, hadden we problemen met de gesprongen WiKro-leiding (een riool-leiding die diep in de bodem van de Vecht was aangelegd, red.) en liepen woonarken vast op de grond. Genoeg te doen dus.”

Planning

Merije: “In de eerste fase werd nog niet gewerkt volgens de planningsvlakken. En dat was wel een uitdaging. Er lagen veel woonarken bij Weesp en langs Muiderberg. Per dag moesten er twee van hun plek af. Dat leverde natuurlijk veel gedoe op. De projectcommunicatie lag bij het projectteam van Waternet. Wij communiceerden dus ook de planning en wanneer er wat ging gebeuren. Maar we moesten wekelijks de planning aanpassen, want de aannemer had de vrije hand. Die manier van communiceren bleek niet haal-

baar. De deadlines die in eerdere procedures waren bedacht, bleken in de praktijk lastig te halen. Bijvoorbeeld omdat de aannemer ging schuiven in zijn planning om die nog efficiënter te maken. Op zich heel begrijpelijk vanuit zijn perspectief, maar moeilijk uit te leggen aan de omgeving.”

Merije vervolgt: “Waternet moest ook flexibel zijn, je kunt niet alles helemaal in procedures en protocollen vastleggen. De projectorganisatie moet ook zo flexibel mogelijk optreden om het project zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.”

Udo: “In fase 2 zijn we met de planningsvakken die Bianca al eerder had ingedeeld gaan werken. Zo bleven de aanpassingen in de planning van de aannemer beperkt tot een bepaald gebied. Dat maakte het werken in fase 2 een stuk overzichtelijker. Wat dat betreft, was het idee om de aanbesteding in tweeën te doen een goede. We konden zo lessen trekken uit fase 1 en hadden voor fase 2 al zoveel geleerd over hoe we zaken anders konden doen.”

Merije Schilder,
communicatieadviseur Waternet

Udo Greuter, Merije Schilder, Pieter Kruiswijk en John Sminia beantwoorden vragen op het baggercongres

Aanloop

Udo: "De samenwerking met de aannemer van fase 2 was voor ons allebei zeker in het begin een uitdaging. Het omgevingsmanagement was in het contract van fase 2 al grotendeels ingevuld. Dus er waren al veel keuzes gemaakt. Die moesten we met elkaar wel waarmaken. Zeker in de opstart van fase 2 hebben we ontzettend moeten trekken om het verplaatsen van de woonarken goed uit de startblokken te krijgen. Eerlijk gezegd hadden we in het begin weinig vertrouwen in de service en kwaliteit van het werkproces. De arkenplanning leek niet te kloppen en ook bij de communicatie hadden we nog geen goed gevoel. Het ging toch om de huizen van mensen. Maar toen we uiteindelijk alle hobbels genomen hadden en het team van de aannemer begon, leverde dat direct de kwaliteit die we gevraagd hadden. Er bleek een goed en ervaren team op te zitten. Er stond natuurlijk ook in het contract met de aannemer dat ze bonussen konden verdienen bij een goede beoordeling van de woonarkbewoners. Fase 2 ging daardoor eigenlijk heel goed met de verplaatsing woonarken. Die bonusimpuls hielp en scherp sturen op planningen ook. De verschuivingen in de planning waren reële verschuivingen."

Udo: "We merkten ook dat wij soms gewoon achterliepen in de communicatie. Tijdens werkzaamheden gaan zaken zo snel, dat leverde wel een spanningsveld op. Daarom zijn we naar andere oplossingen gaan kijken. Zo is Gerard Ierschoot in beeld gekomen. We hadden iemand nodig die ter plekke snel kon schakelen als er vragen over de werkzaamheden of de aannemer kwamen. Want ter plekke kun je vaak meer dan op kantoor. In de eerste fase schoven we dan onze projectleider Hans van der Pal naar voren, maar dat was eigenlijk helemaal niet handig en veel te belastend voor Hans. Die had zijn handen vol met andere zaken."

Merije: "We hebben een omgevingsoverleg ingevoerd met de aannemer Van der Lee. Die had een eigen contactpersoon waar mensen hun vragen konden stellen, maar daarnaast konden ze ook altijd terecht bij Gerard. En dat bleek een gouden greep. Als mensen belden, stond hij over het algemeen binnen een uur op de stoep bij hen. Hij deed ook de nazorg en terugkoppeling naar ons. Verder ging Jytte Kroeze van ons projectsecretariaat bij ons structureel aan de slag met het doorleiden, signaleren en registreren van klachten. Dat hielp ons enorm om inzicht te krijgen in het project en de grote hobbels voor de omgeving."

Persoonlijk

Udo: "Het werd met woonarkbewoners als heel snel persoonlijk en heel intensief: dat je huis van de kant gaat, is voor sommige mensen heel angstig. Je hoort ook veel persoonlijke verhalen van mensen doordat je bij ze aan de keukentafel zit. Dat heeft me echt geraakt. Als omgevingsmanager vond ik het mijn taak om de strijd van de bewoners intern altijd bewust te blijven voeren. Want als zaken op projectniveau niet goed geregeld werden, zouden de bewoners daar last van hebben."

Merije: "Toen ik net kwam en we die bommen vonden, wist ik niet wat me overkwam: dat gaf in de organisatie wel wat stress. Maar het meest vervelend vond ik het als dingen met bewoners misgingen. Zo had iemand schade aan zijn ark. Dat bleek niet door de aannemer te komen, maar door de bouwer van de ark. Maar die bouwer was failliet, waardoor de eigenaar niet geholpen leek te kunnen worden. Het is gelukkig opgelost, maar het persoonlijke leed van mensen vond ik wel eens moeilijk."

Merije: "Dit project heeft me veel gebracht, zoals mijn nieuwe baan als omgevingsmanager bij Waternet. Verder heeft het me ook de liefde voor werken in projecten gebracht. Ik ga elke dag met zoveel plezier naar mijn werk. Ik kan wel drie uur vertellen over wat we allemaal hebben meegemaakt. Het was zo divers: alle contacten buiten, met omwonenden, provincie en gemeente. Het ene moment zit je met allemaal nautische mensen aan tafel over veiligheidsmaatregelen en het volgende moment organiseer je een tentoonstelling of zit je een bewonersavond voor. Ik heb heel veel geleerd over projectmanagement. En dat komt me nu super goed van pas in mijn huidige functie."

Udo: "Dit project bewees voor mij weer dat je er heel hard met elkaar aan moet werken om dit tot een succes te maken. Op alle vlakken. En ik denk dat dit goed gelukt is. De reizende expositie, de kunstwerken, de contacten met alle partijen en bewoners. Ik denk dat we dat zo goed met elkaar en het team gedaan hebben. We hadden natuurlijk ook een geweldig leuk team!"

Merije: "Ik rij nog weleens een stukje om, zodat ik langs de Vecht kan rijden. En ik heb net drie dijkprojecten langs de Vecht gedaan. Het is altijd weer leuk daar te zijn en te mogen werken."

Udo: "Dat geldt ook voor mij, ik fiets ook nog wel eens langs de schone Vecht."

COMMUNICATIE

	aantal
Website project	10.316 unieke bezoekers
Nieuwsbrieven	10
Abonnees nieuwsbrieven	400
Persberichten	35
Bewonersavonden	16
Bezoekers bewonersavonden	380
Bewonersbrieven	8000
Media: landelijk, regionaal en plaatselijk	O.a. Een vandaag RTV N-H RTV Utrecht RTV Stichtse Vecht Gooi en Eemlander
Project in de media	475
Folders	3
Educatieprogramma op basisscholen	4 scholen
Congressen	2
Lunchlezingen intern	3
Lezingen/presentaties extern	13
Contracten met woonarkbewoners	300
Reizende tentoonstelling locaties	11
Reizende tentoonstelling bezoekers	meer dan 13.000
Herdenkings (kunst) werken	4
Bezoekers slotmanifestatie	Ca 800

Een woonark wordt verplaatst naar een tijdelijke ligplaats

13

Interview

Bewonerscoördinator Gerard Ierschet (Tauw):

“Ik stond met beide poten in de bagger”

Gerard Ierschet, werkzaam bij Tauw, was vier jaar betrokken bij de Vecht. De eerste twee jaar als toezichthouder, de laatste twee jaar combineerde hij die rol met die van bewonerscoördinator. Had een bewoner een klacht of probleem? Nog diezelfde dag stond Gerard, in motorpak, aan de deur. Op zoek naar een oplossing.

Gerard Ierschet, bewonerscoördinator Tauw

“Vanaf de start van het project was ik veel buiten met een tablet, waarop het project real time te zien was. Stond er aan de kant een opa met zijn zoon te kijken naar het baggeren, dan kon ik ze van alles laten zien: wat er gebeurde, de route van het schip en waar het zich op dat moment bevond. Een mooie ijsbreker. Ook trof ik een keer een oude baas op een dijk die me vertelde over jongeren in een villa aan de overkant die in de oorlog handgranaten in de Vecht gooiden om vissen te vangen. Ze zouden iets te maken hebben met de Hitlerjugend. Ik gaf het door aan mijn collega's. Een paar weken later werd ik gebeld door jongens van de keet: 'We hebben handgranaten gevonden.' Kom ik daar aan, struikel ik over een doos waar al die granaten in zaten. Dat maakte toen wel duidelijk dat er iets aan de hand was. Dit was nog voordat de bommen en granaten in Weesp werden aangetroffen.”

Baggerboot in werking vlak naast woonarken

Toezichthouder

“Ik begon in 2011 als toezichthouder op het project met aannemerscombinatie FectioPlus (Fectio is een oude Romeinse benaming voor de Vecht). Als toezichthouder ga je na of de aannemer doet wat hij omschreven heeft in zijn eigen kwaliteitsplannen. Mijn rol is veranderd in de vier jaar dat ik hem vervulde. Dat bleek al bij de aanbesteding. Het financiële verschil tussen de winnende aannemer en de nummer twee was groot. Als toezichthouder word je niet geconfronteerd met financiën, maar het was wel merkbaar dat dit op de achtergrond een rol speelde bij de aannemer. Het toezicht neigde meer naar controleren en inspecteren vanuit achterdocht. Al hadden we best een goede samenwerking, toch stond de aannemer niet altijd toe om bij alles aanwezig te zijn. In fase 1 was dat minder ingewikkeld. Daar was nog meer contact met de werkvloer.”

Boot door sluis van maarsse

Bewonerscoördinator

“In de tweede fase had het omgevingsmanagement iemand nodig die snel en ter plekke kon reageren op schadevragen die bij Waternet telefonisch binnenkwamen. Ik liep natuurlijk al veel buiten rond, kende het project goed en stond met beide poten in de bagger. Ik combineerde dat met mijn taak als toezichthouder. Belde iemand met een klacht, dan stond ik bij voorkeur nog dezelfde dag voor de deur. En ik heb heel wat verschillende deuren gezien in die twee jaar. Ik kwam bij mensen thuis die arm en krakkemikkig woonden en bij rijke heren met Ferrari's. Je probeert je zo neutraal mogelijk op te stellen. Iedereen kreeg een gelijke behandeling. Ik heb speciaal voor dit project mijn motorrijbewijs gehaald: dat leek me wel wat, langs die prachtige Vecht op weg naar bewoners met mijn kop in de wind.”

“Vaak ging het om schades van beschoeiingen en verzakking in de tuin. We hadden een mooi meetinstrument ontwikkeld, waarmee we konden aantonen of de schade door de baggerwerkzaamheden was veroorzaakt. Ook kwamen er meldingen van geluidsoverlast. Ben ik bij de jongens in de stuurhut gaan zitten om te kijken naar oplossingen. In samenspel kom je dan tot oplossingen en begrip voor elkaar. Of een mevrouw die belde dat haar man verstrooid was en dat ze niet wilde dat hun ark van de kant zou gaan voor het baggeren. Dat hebben we heel serieus genomen. We waren bang dat dit te ingrijpend voor hem zou zijn. Dat hij van onze werkzaamheden nog meer in de war zou raken. Maar wat bleek: de arme man leefde helemaal niet meer. Het ging om de as van de man die daar was verstrooid.”

Beeldvorming

“Ik denk dat de aanpak voor de omgevingscommunicatie rondom dit project veel begrip en goodwill heeft opgeleverd. Het was een samenspel met iedereen, waar ik ook mijn aandeeltje in had. Waternet heeft dit goed ingestoken. Want je ontkomt niet aan de nodige strubbelingen in een omvangrijk project als dit. Daarmee is de beeldvorming over het waterschap en Waternet wel positief gaan draaien. Als je mensen serieus neemt, ze aandacht en tijd geeft en goed je eigen verhaal kunt vertellen, kun je zoveel gedaan krijgen. Dan haal je in 95 procent van alle gevallen de donkere wolken uit de lucht en los je problemen prettig op. Dat heeft veel indruk op me gemaakt. Wat ook hielp, is dat ik zoveel mogelijk op dezelfde dag al op de stoep stond.”

“Wat ik meeneem uit dit project is de kunst om bepaalde negativiteit te scheiden en niet onderdeel te laten zijn van je eigen wezen en handelen. Er ontstond op een gegeven moment wat negativiteit rond het project door de stillegging. Ik heb geleerd hoe je daar afstand van kan nemen en dat je soms daarom ook dingen moet laten. Of maar even tot tien tellen. Verder werkten we in een groot team met verschillende belangen en een verscheidenheid aan mensen. Het is een grote kunst als je mensen bij elkaar kunt brengen die elkaar versterken en dat is hier goed gelukt.”

“Ik vind het mooi dat ik de mogelijkheid heb gehad bewonerscoördinator te worden in dit project, dat bij Waternet die capaciteiten gezien werden in mij. Ik heb hier veel werkplezier beleefd en ben nooit met tegenzin naar mijn werk gegaan. Dit is het meest bijzondere project dat ik ooit heb gedaan. We hadden te maken met bommen en granaten, archeologische vondsten, die vreselijk indrukwekkende ontdekking van twee vrouwen in een autowrak en driehonderd woonarken die van de kant moesten. Het was allemaal niet niks. Ik kom nog weleens bij de Vecht. En dan denk ik aan het project met al die verschillende mensen die daar wonen en hun verhalen die ze met me hebben gedeeld. Dat was heel bijzonder.”

OMGEVING

Verplaatste woonarken	300
Bouwkundige vooropnamen arken	400
Overige bouwkundige vooropnames	600
Klantcontacten	1770
Klantcontact per werkdag	1,7
Waarvan vragen	918
Waarvan klachten	177
Waarvan schademeldingen	269
Waarvan vragen van geïnteresseerden	406

14

Interview

Wethouder Pieter de Groene (Stichtse Vecht):

“Schoonmaak is groot cadeau voor iedereen”

De Vecht loopt voor een groot deel door de gemeente Stichtse Vecht met van zuid naar noord Maarssen, Breukelen, Nieuwersluis, Loenen, Vreeland en Nigtevecht. Pieter de Groene, wethouder Water van Gemeente Stichtse Vecht, vertelt het verhaal van zijn gemeente en de schoonmaak.

Pieter de Groene,
wethouder Stichtse Vecht

“Toen het project startte, was ik zelf nog dagelijks bestuurder bij het waterschap. Ik was bij de officiële start van het project. Staatssecretaris Atsma zei toen dat we blij mochten zijn met het besluit van het Rijk, want in de huidige tijd was dit waarschijnlijk nooit meer genomen. En ik denk dat dat zo is. De Vecht ligt in een verschrikkelijk mooi stukje van Nederland. Het is echt een cadeau voor iedereen dat we daar nu deze prachtige waterkwaliteit hebben, zodat we er nog meer van kunnen genieten.

Veel aandacht, weinig gedoe

“Bij de Vecht waren we als gemeente het eerste aanspreekpunt voor onze inwoners, maar dat bleek in de praktijk helemaal niet nodig. Af en toe moesten we iemand doorverwijzen. De mensen wisten gewoon waar ze moesten zijn. Het project heeft laten zien dat omgevingsmanagement werkt. Veel aandacht aan de voorkant door duidelijk te communiceren en in gesprek te gaan, levert weinig gedoe op aan de achterkant. Voordat de baggerboten in de Stichtse Vecht kwamen, waren Weesp en Muiden al geweest. Daarvan is ook al veel geleerd vermoed ik.”

“Tijdens de werkzaamheden in de Stichtse Vecht heb ik weinig klachten gehad. Waar we het meeste last van hadden, is dat er vanaf de Vecht maar twee uitvaarten zijn naar het Amsterdam-Rijnkanaal. Die route werd intensief bevaren door de baggerschepen. Dat betekende dat bij ons in Maarssen de Termeerbrug een bottleneck was. Want het water is daar zo smal, dat er ook niet veel wachtruimte was voor de boten. Die moesten snel door. Nu moest de brug continue draaien, normaal gaat hij in de winter amper open. Over die brug moest veel verkeer. Dus dat zorgde voor wat verkeersoverlast. Maar ja, dat hoort er gewoon bij.”

Goed geregeld

“Ook zijn er wel klachten binnen gekomen bij de gemeente over schades aan oevers. Van te voren was afgesproken dat de beschoeiingen gecontroleerd zouden worden. Het materieel dat voor de Vecht gebruikt werd, was erg fors. En dat zag je ook terug in de schade. Op sommige plekken zag je al aankomen dat het krap werken zou worden met dat groot materieel en er schade kon ontstaan. Dat kan je niet voorkomen, het hoort er gewoon bij. Ik vind dit soort schades dan ook niet zo spannend. We hebben het over het hele project genomen netjes met elkaar gedaan. En het omgevingsmanagement was goed geregeld door het waterschap.”

“Het project was gedurende de hele looptijd continue aanwezig en zichtbaar. Vanuit het baggerproject werden evenementen rond de Vecht gesponsord in die periode. Echt een goed idee. Zo was het project ook aanwezig bij een jaarmarkt in de Stichtse Vecht. Mensen konden aan boord op een baggerschip. En ook de reizende tentoonstelling Vondsten uit de Vecht was echt een geweldig initiatief. Deze was ook vijf maanden aanwezig in het Vechtstreekmuseum in Maarssen en trok veel bezoekers. Ook het kunstproject was erg leuk evenals het proces er naar toe. We hebben nu twee mooie kunstwerken in Stichtse Vecht langs de Vecht staan.”

“De vondst van explosieven trok natuurlijk direct onze aandacht. Maar nee, ik heb me nooit zorgen gemaakt. Onze burgemeester zat er boven op als verantwoordelijke voor openbare orde en veiligheid. Met alle historische gegevens en een zorgvuldige aanpak werden de risico's geminimaliseerd. Er belde bijvoorbeeld iemand die als klein jongetje langs de Vecht woonde en informatie kon leveren als ooggetuige.”

Onderhoud Vecht

“Zaken als onderhoud van de oevers en de vaarsnelheid van boten zijn belangrijk voor een schone Vecht. Wij hebben niet zoveel oevers, maar onderhouden ze goed. De handhaving van de vaarsnelheid van boten ligt bij het waterschap. Ik denk dat het voor mensen die een bootje huren lastig inschatten is hoe hard je nou daadwerkelijk vaart. Alle boten die verhuurd worden in onze gemeente hebben een sleutelhanger waarop staat hoe hard gevaren mag worden. Verder staat bij het Hemeltje een lichtreclame naast de Vecht. Ik zou er geen bezwaar tegen hebben om meer bordjes neer te zetten. En dat we mensen ook met bordjes bewust maken van de golfslagen die ze veroorzaken en de effecten daarvan op de oevers.”

“Ik vind dat we gezamenlijk de Vecht strakker moeten regisseren. Samen met de nieuwe gemeente Gooise Meren (Muiden, Naarden, Bussum) en Weesp zijn we nu ook bezig om vanuit die gedachte van allemaal verschillende waterkaarten te komen tot één compleet tijdschrift van het Gooimeer, de Vecht en Utrecht waar alle relevante informatie in staat. Dat willen we doen met het waterschap, de betrokken gemeenten en de ANWB. Het zou mooi zijn als we dat in 2018 voor elkaar kunnen krijgen.”

Water is schoon

“Daar blijft het wat mij betreft niet bij. Een van onze speerpunten is het verblijfstoerisme. We zien graag meer toeristen die langer in onze gemeente verblijven. En dan niet met auto's. Dat verkeer kunnen we niet aan. Maar vooral wandelaars, fietsers en mensen met boten. Daar zijn we extra voorzieningen voor aan het treffen. Zo hebben we nu eindelijk een aanlegsteiger met sanitaire voorzieningen, zodat mensen ook daadwerkelijk op het water kunnen overnachten. Ik zou ook graag twee extra vuilwaterinnamepunten op de Vecht willen hebben. En ik zou graag samen met het waterschap willen kijken naar de mogelijkheden voor het invoeren van een blauwvlagbeleid. Dat is een mooie manier om aan te geven dat het water schoon is.

Dagjesmensen bewonderen de werkzaamheden

“Toen de Vecht smerig was, werd dat door veel mensen niet zo ervaren. Ze zwommen er toen ook wel in. Al zie ik er nu veel meer mensen in zwemmen. En hoor ik dat ze vinden dat het water een stuk helderder is geworden. Het waterschap heeft dit project goed aangepakt en alles goed voorbereid en uitgevoerd. Ik snap dat het voor woonarkbewoners ingrijpend was. Maar uiteindelijk was het allemaal tijdelijk leed. De Vecht is prachtig en ligt er nu nog mooier bij. Ik kan het niet vaak genoeg zeggen: dit project is een cadeautje voor iedereen.”

15

Interview

Over de Vondsten van de Vecht: een stroom aan verhalen

Bagger, een reizende tentoonstelling en kunst. Niet de meest logische begrippen om met elkaar te combineren. En toch bleken juist deze drie elementen in het project Schoonmaken van de Vecht te zorgen voor een prachtige combinatie. In de communicatie met de omgeving werden de archeologische vondsten een belangrijke rode draad voor het verhaal van de schoonmaak van de Vecht. Bovendien inspireerden zij scholieren en kunstenaars. Een terugblik op de reizende tentoonstelling en de kunstwerken aan de Vecht.

Reizen met afval

Het baggeren van de Vecht leverde veel archeologische vondsten op. De interesse hiervoor was enorm en dat was reden voor het waterschap om een tentoonstelling in te richten. Dat bleek een groot succes. Al snel werd duidelijk dat er veel animo was om de expositie op verschillende plekken een aantal maanden te laten staan. Ook het Vechtstreekmuseum opende zijn deuren voor de expositie. Merije Schilder (Waternet), Wil Keurentjes en Hans van Bommel (bestuursleden Vechtstreekmuseum) en Pieter de Groene (wethouder Stichtse Vecht) vertellen over de reizende tentoonstelling.

Ontstaan reizende tentoonstelling

Omgevingsmanager Merije Schilder vertelt: "Er kwamen heel veel archeologische vondsten uit de Vecht. Zowel puin, afval en munitie, maar ook meer en minder waardevolle archeologische vondsten. In de wet is vastgelegd hoe je daarmee om moet gaan. Alle vondsten werden opgeslagen in een depot van de archeologische dienst die ons daarbij hielp. Later zouden de vondsten naar de provincie gaan."

"Er kwamen steeds spannendere dingen uit de bagger. Bewoners vroegen tijdens avonden vaak naar die vondsten. Ook kregen we steeds meer vragen van Historische Kringen. Onze vaste archeoloog Johan Langelaar gaf al regelmatig lezingen over de vondsten. Hier moesten we wat mee."

"Toen bedachten we de reizende tentoonstelling. Met de vondsten konden we het project en de mooie historie van de Vecht misschien eens op een hele andere manier zichtbaar maken. We wisten van te voren al dat het een expositie moest zijn, die op veel verschillende soorten plekken geplaatst kon worden. Verder moesten de vondsten eenvoudig kunnen wisselen. Want we wisten van te voren nog niet wat we allemaal nog meer zouden aantreffen in de bagger. En zo geschiedde. We vonden een historisch Karolingisch zwaard. Vanaf dat moment kwamen er steeds meer verzoeken voor de expositie en lezingen bij. Johan heeft geloof ik wel twintig lezingen gegeven."

Wil Keurentjes,
voormalig secretaris
Vechtstreekmuseum

Hans van Bommel,
voormalig voorzitter
Vechtstreekmuseum

"Het is leuk dat we met zoiets positiefs als deze reizende tentoonstelling het project konden profileren. De archeologische vondsten maakten opeens het project nog meer zichtbaar. Mensen waren zó enthousiast. Het heeft het project veel goed gedaan. Maar dat niet alleen, ook het bezoekersaantal van het museum in Maarssen kreeg een enorme impuls door de expositie. Het is toch geweldig leuk dat nog tot ver na de afronding van het project de expositie op reis bleef?"

Reizende tentoonstelling Vondsten uit de Vecht

Reizende Tentoonstelling Vechtstreekmuseum

Wil Keurentjes was als secretaris van het Vechtstreekmuseum mede verantwoordelijk voor het bedenken van tentoonstellingen. Hans van Bommel was destijds voorzitter van het Vechtstreekmuseum. Toen Keurentjes hoorde van de reizende tentoonstelling van het Vechtproject zag hij een kans: "Als Vechtstreekmuseum wilden we graag groeien. Naast ons kleine museum had altijd het Drogisterijmuseum gezeten. Dat stond leeg. We wilden die ruimte graag bij die van ons museum trekken. We zijn eerst naar de expositie in Weesp gaan kijken en toen zijn we gaan proberen hem hierheen te halen. Dus wij in overleg met de gemeente. We kwamen bij wethouder Pieter de Groene terecht. Toen kwam er snel toestemming voor de uitbreiding van het museum. Uiteindelijk was het snel beklonken."

"Ik vond de expositie in Weesp mooi, maar de PR vond ik niet goed. Ik heb toen een voorstel opgesteld voor Waternet met allemaal ideeën voor spandoeken, affiches, films van Waternet over het baggeren, oude prenten en ander materiaal. Je moet iets ontwikkelen dat je daarna ook op andere locaties kunt gebruiken. Dat is toen goed ontvangen. De samenwerking met Waternet en het waterschap verliep heel prettig. Ze waren daar zelf ook vol energie bezig met de expositie."

De tentoonstelling op Pampus

De expositie is ongeveer vijf maanden aanwezig geweest in het Vechtstreekmuseum, van 22 maart tot 17 augustus 2014. Er kwamen veel mensen op af. Bommel: "We kregen hierdoor meer klanten dan ooit tevoren. Het is een groot succes geweest. We hebben daar goed op voort kunnen borduren. Keurentjes: "Wat ook hielp was dat ik een overeenkomst had gesloten met een rederij, die elke dag met een boot vol mensen langskwam. Die mensen hadden dan een arrangement voor een tocht op de Vecht en een bezoek aan het Vechtstreekmuseum. Daardoor alleen kwamen er al 4000 mensen per jaar op ons af en in totaal 7000. Terwijl we vroeger soms dagen hadden dat we maar twee of vier bezoekers hadden."

Van Bommel vervolgt: "De herkenbaarheid van de vondsten was de kracht van de tentoonstelling. Dat mensen zeiden: "Wat leuk! Dat had mijn oma ook!" En natuurlijk de betrokkenheid van mensen bij de Vecht. Door alle publiciteit rondom de vondsten werden mensen heel nieuwsgierig."

Hans Bommel woont al zijn hele leven aan de Vecht. Hij was niet verbaasd dat er zoveel gevonden werd: "Alles, maar dan ook alles ging vroeger de rivier in. Wij hadden thuis geen vuilnisbak. De volle beerput ging in de kruiwagen en werd zo de Vecht in gekieperd. Alle afval van de industrie werd er ook ingegooid of geloosd. De Vecht stonk ook echt naar kinine op bepaalde dagen. Weet je waarom er zoveel strijkbouten werden gevonden in de Vecht? Die werden vroeger als anker gebruikt voor de bootjes."

Drie jaar later duurt het effect van de expositie nog steeds voort. Van Bommel: "Er komen nog steeds mensen die vragen naar de expositie. Maar hij is helaas weg. Het is zo zonde. Alles ligt nu in de depots bij de provincies en niemand die ze kan zien. Terwijl het zo leuk is om ze te tonen. Wat ons betreft, zouden we zo weer een expositie willen doen. Eigenlijk vinden wij dat de expositie hier hoort, we zouden best een permanente expositie van de vondsten in ons museum willen hebben. Bijvoorbeeld van een aantal toppers."

Van Bommel: "Eigenlijk is de Vecht een stroom van verhalen. Ik ben aan de oever geboren en toen ik jong was vond ik het maar niets, wonen aan de Vecht. Alles was ver weg. Maar nu: het is er altijd mooi. Of er nou onweer aankomt of zon. Het is een grote rivier met veel diversiteit."

Keurentjes beaamt dat: "Ik rij altijd langs de rivier via Nieuwersluis. Veel leuker dan over de snelweg. De Vecht is elke dag weer anders!"

Pieter de Groene over de totstandkoming van de expositie: "Er waren twee musea naast ons stadhuis. Op de kop woont nog iemand. De initiatiefnemer van het Drogisterijmuseum wilde van zijn museum af. Maar de overname lukte niet. Het Streekmuseum wilde graag de reizende tentoonstelling van de Vecht een plek geven, maar had er geen plek voor. Dus ze kwamen bij mij of ze de lege ruimte mochten gebruiken. Daar heeft het gemeentebestuur ja op gezegd. Uiteindelijk is het hele gebouw verbouwd en werd het museum twee keer zo groot. We stelden als bestuur een aantal voorwaarden: het Streekmuseum moest blijven gaan over het behoud van de streek."

Tentoonstelling Vondsten uit de Vecht in Vechtstreekmuseum Maarssen

En het museum moest vanaf dat moment al het gemeentelijk kunstbezit beheren en het gemeentehuis inrichten. Verder organiseert het museum de rondleidingen in onze gemeentehuizen en organiseert het twee keer per jaar een speciale tentoonstelling."

"Ik vond het idee van de reizende tentoonstelling een heel goed initiatief, waarmee je mensen kon laten zien wat er allemaal uit de Vecht naar boven kwam. De Vecht is een mythologische rivier. De gevonden kop en het zwaard spreken echt tot de verbeelding. Ik kan me voorstellen dat deze prachtige vondsten in het Vechtstreekmuseum veel beter tot hun recht komen en spreken dan in het provinciehuis van Utrecht. Ik vind eigenlijk dat de tentoonstelling nu nog thuishoort in het Vechtstreekmuseum. Dat is toch de plek waar je het verhaal van de streek wil vertellen. Als je nou twee of drie vitrinekasten neerzet met daarin een deel van de vondsten. Dan is de Schoonmaak van de Vecht echt een blijvend verhaal."

16

Interview

In Weesp staat het kunstwerk River Treasure van Ronald Westerhuis en Eric Blom

Schone Vecht vieren met kunstwerken

De reizende tentoonstelling bleek een gouden greep voor het project de Vecht. Maar daar bleef het niet bij. Er werd ook hedendaagse kunst gecreëerd. Geïnspireerd op de Vondsten van de Vecht. Dit resulteerde uiteindelijk in 4 kunstwerken die te bewonderen zijn aan de Vecht. Bianca Zillig, Pieter Kruiswijk en Pieter de Groene waren betrokken bij de totstandkoming van de kunstwerken en vertellen samen met twee van de vier kunstenaars hun verhaal.

Bianca Zillig:

"Op een gegeven moment kreeg ik de volgende opdracht: zorg dat AGV de samenwerkende gemeenten iets blijvends kan geven en geef daar aan maximaal 1,25 ton euro aan uit. En vervolgens wenste Berend Spoelstra me er veel succes mee. Al snel bleek dat de verantwoordelijk bestuurder Pieter Kruiswijk eigenlijk niet zoveel had met kunst. Maar hij ging er wel voor. De opdracht werd vier kunstwerken realiseren voor de aanliggende gemeenten. Zodat we een blijvende herinnering aan de schoonmaak kregen. Ik heb toen Waterfanaten, het educatieprogramma van het waterschap en Waternet, er bij betrokken. We zijn met een klas kinderen uit het gebied voorontwerpen gaan maken voor de kunstwerken. Daar kwamen echt hele leuke dingen uit."

"Een speciale commissie met daarin onze bestuurder Pieter Kruiswijk en de wethouder Pieter de Groene heeft vervolgens de kunstwerken van de kinderen beoordeeld. Daar kwam een voorselectie uit die we vervolgens aan de kunstenaars hebben gepresenteerd. Die zijn vervolgens aan de slag gegaan met een ontwerp. Uiteindelijk hebben ons dagelijks bestuur, inwoners uit het gebied en de wethouder van Stichtse Vecht de

Blinkende Vis in Loenen van kunstenaarsduo Marianne van Dedem-Henstra en Lolke van der Bij

winnaars gekozen. De direct aanwonenden aan de kunstwerken hadden een belangrijke stem in de eindkeuze van het ontwerp. De 4 kunstwerken zijn ook daadwerkelijk gerealiseerd en geplaatst op de dag van de oplevering van de Vecht. Daarmee vormen ze een blijvende herinnering aan de schoonmaak van de Vecht."

Onthulling kunstwerk De Posthoornslak in Muiden met wethouder van Muiden Hennie Timmerman (l), dijkgraaf Gerhard van der Top (m) en kunstenaar Ron Monet (r)

Pieter Kruiswijk

"Vanuit het project kwam steeds de vraag naar voren. Hoe kun je nou iets zichtbaars en tastbaars achterlaten na het baggeren van de Vecht? Alles gebeurde onder water en daar zag je niets van. Zo bleef er niets zichtbaars over wat mensen er aan herinnert dat we samen moeten zorgen dat de Vecht schoon blijft. Toen ontstond het idee van de kunstwerken."

"De grootste uitdaging daarin was misschien wel mij hiervan te overtuigen. Iedereen wist dat ik de minst kunstminnende bestuurder was binnen ons Dagelijks Bestuur. En dat ik het een uitdaging zou vinden dit te verkopen. Want bij kunst denkt echt niemand aan mij."

"Het is gewoon gelukt. Ook omdat iedereen er zo enthousiast over was. Hoe die kinderen daarmee bezig waren. Dat vond ik zo ontzettend leuk. Als je zag wat daar aan creativiteit en dynamiek was. Het was voor mij de eyeopener dat kunst meer is dan een voorwerp. Dat er een gedachte achter zit. Het was prachtig die kinderen hun ideeën te zien uitleggen bij de vecht. Dat was voor mij echt een leermoment. Zo had ik er nog nooit tegenaan gekeken. Vervolgens vond ik het wonderbaarlijk dat ik er 125.000 euro voor uit kon trekken. Als ik de kunstwerken nu zie staan, vind ik ze nog leuk ook! Het zijn echt blijvende herinneringen aan een prachtige periode. Maar vooral aan de schone Vecht!"

Kunstenarsduo Marianne van Dedem-Henstra (l) en Lolke van der Bij (r) bij hun kunstwerk Gestalten in Maarssen, samen met de Heren De Groene en Kruiswijk

Pieter de Groene zat in de kunstcommissie

"Ik vond het idee van de kunstwerken wel een leuke gedachte. Ik weet niet of kunstwerken helpen om de Vecht schoon te houden. Hopelijk maak je mensen wel bewuster dat afval vaak lang in de natuur blijft. Ik vind het goed dat de kunstenaars in beeld hebben gebracht welk vuil allemaal uit de Vecht is gehaald tijdens de schoonmaak. Ook vond ik het een leuk proces wat we met elkaar doorlopen hebben. Wij hebben de kunstwerken voor Stichtse Vecht ook zelf kunnen uitkiezen. Heel eerlijk had ik het kunstwerk van Weesp ook wel graag in onze gemeente gehad. Maar die wilde iedereen wel, omdat het er zo uit sprong. Dat kwam ook zeker door het formaat. Maar we zijn ook blij met de twee kunstwerken die nu bij ons aan de Vecht staan."

Lolke van der Bij en Marianne van Dedem-Henstra maakten twee kunstwerken van roestvrijstaal langs de Vecht.

"Wij wonen al jaren aan de Vecht bij Maarssen en voelen daardoor grote betrokkenheid bij de rivier. Het is de ader door ons dorp. Daarnaast is het natuurlijk ook een geweldige recreatieplek. Het was goed dat hij schoon werd gemaakt. Als kunstenaars werken we graag met het water aan onze voordeur. De Vecht is natuurlijk een prachtig onderwerp. Onze twee kunstwerken symboliseren beiden iets anders. In Maarssen staan de Wachters aan de Vecht. Voor ons symboliseren zij de personen die aan de Vecht wonen en die de Vecht mede schoon moeten houden. Daarnaast hebben we de Spiegelvis gemaakt in Loenen aan de Vecht. In dit kunstwerk kun je zien hoe schoon de Vecht is. Hij is als de spiegel van het schone water. Waarin je dan weer de vis weerspiegeld ziet."

17

Interview

Vaarwegadviseur John van Amstel: "Altijd varen op de Vecht"

Tijdens de werkzaamheden moest de rivier bevaarbaar blijven en ook na de oplevering van de Schone Vecht blijft vaarwegbeheer een belangrijk aandachtspunt. John van Amstel, senior beheerder en nautisch vaarwegadviseur bij Waternet, schetst de uitdagingen van toen en nu.

John van Amstel,
Vaarwegadviseur Waternet

"Het was voordat we gingen baggeren echt niet goed gesteld met het vaarwegprofiel van de Vecht. We hadden geluk dat er altijd een passagiersschip op de Vecht voer, de Grazina. Dat zorgde ervoor dat de vaardiepte goed bleef. Voor het scheepvaartverkeer zelf leverde de vieze Vecht weinig problemen op. Wel was het water altijd vuil en zwart. Als een schip te snel voer, had dat snel een zuigende werking, die meer golfslag en overlast veroorzaakte voor de woonarken en de oevers."

"Tijdens de werkzaamheden was onze grootste uitdaging om het scheepvaartverkeer mogelijk te houden. De Vecht maakt onderdeel uit van Beleids Recreatie Tourvaart Nederland (BRTN) Route 9, van Heusden naar Muiden. Dat is een van de belangrijkste recreatieverkeerroutes. Als het vaarverkeer niet over de Vecht zou kunnen varen, dan zou dat uit moeten wijken naar het Amsterdam-Rijnkanaal. Dat is gevaarlijk met alle beroepsvaart. Dus dat moesten we zien te voorkomen, door de Vecht tijdens de werkzaamheden bevaarbaar te houden. Ik denk dat het goed is gelukt. Het scheepvaartverkeer heeft wel hinder ondervonden, maar geen oponthoud gehad."

Nautisch advies

"Ik heb een nautisch advies geschreven voor de baggerwerkzaamheden. Alle voorschriften die ik graag terug zag, zijn meegenomen in de aanbesteding en de bestekken. Daar stonden zaken in als de maximale toegestane afmetingen van de baggerschepen. En in welke periode de Vecht wel of niet gestremd kon worden. Want op bepaalde plekken is de Vecht zo smal, dat niemand er meer langs zou kunnen varen."

"Tijdens de werkzaamheden probeerden we zo veel mogelijk in te spelen op de verzoeken van aannemers. Op een gegeven moment wilde een aannemer een groter schip inzetten. We hebben toen met hem een proefvaart gemaakt en bekeken of dit kon. En dat ging. Op bepaalde stukken kon hij met grotere schepen varen en dus sneller werken. Voor ons had dit als voordeel dat er op een bepaald traject minder scheepvaartbeweging plaats hoefden te vinden. Ook hielden we met handhaving goed de werkzaamheden in de gaten, zodat de schepen niet te zwaar beladen waren en te diep kwamen te liggen. Er zijn weleens wat waarschuwingen afgegeven aan de aannemer."

Pleziervaart tijdens de werkzaamheden

Bruggen

"Qua klachten van de omgeving viel het voor ons ook mee. Er was vooral verkeershinder tussen de Termeerbrug en de Evert Stokbrug te Maarssen. Die stonden opeens veel vaker open en dat gaf overlast. In de zomer, omdat er dan naast de baggerschepen ook veel recreanten voeren. In de winter, omdat de bruggen veel vaker open gingen dan normaal. In Maarssen mochten tijdelijk ook geen schepen meer afmeren tussen de Termeerbrug en de Evert Stokbrug, aan de Langegracht/Zandpad. Dat kon echt niet anders. Het was te smal tijdens de werkzaamheden. Dat was best spannend. Maar deze maatregel is in zijn geheel goed ontvangen. Mensen begrepen het wel."

"Nu de Vecht schoon is, veroorzaken schepen minder overlast. Doordat de Vecht dieper is geworden, is er minder waterverplaatsing en geeft dit minder zuigende werking van de schepen. Tegelijkertijd is het vaargebruik de afgelopen jaren door sloepen toegenomen. Dus we krijgen echt nog wel meldingen binnen. Je ziet alleen duidelijk minder overlast op het water."

"Ik zit al vanaf 1984 op de Vecht. Eerst bij Rijkswaterstaat en nu bij het waterschap. Het is een onderdeel van mijn leven geworden, ik vind mijn werk leuk en dus ook de wateren. Ik kende de Vecht nog uit de tijd dat er volop op geloosd werd. De hele Vecht was toen wit bij Loenen. Sinds 1986 wordt er niet meer op geloosd door bedrijven en sinds 2006 niet meer door de woonarken. Door de schoonmaak is het water echt een stuk schoner geworden. Het heeft een mooie normale waterkleur. De Vecht ligt er goed bij."

Het drukke scheepvaartverkeer gaat gewoon door tijdens de werkzaamheden

Baggeren in de winter

18

Interview

Projectleider Uitvoering Hans van der Pal:

“Projectleiden is schouder eronder en problemen oplossen”

Hans van der Pal kwam in 2010 het projectteam Waternet versterken als projectleider voor de uitvoering. Hij werkte tot het einde mee aan het project en blikt er met veel plezier op terug.

Hans van der Pal,
projectleider Uitvoering Waternet

“Berend Spoelstra benaderde me in 2010 met de vraag of ik de projectleider voor de uitvoering wilde worden. Dat kwam precies op het goede moment. Ik was me aan het oriënteren op een andere klus. Berend kende me al van grote bodemsaneringen in Amsterdam. Het leek me een geweldige uitdaging, omdat ik nog nooit waterbodems had gesaneerd. En ik wilde ook wel eens ergens anders werken dan bij de gemeente Amsterdam, maar ben wel echt een overheidswerker. Het algemeen belang dienen vind ik mooi.”

“Ik was onder meer verantwoordelijk voor de aansturing van het ingenieursbureau en de aannemers. Bij dergelijke projecten werk je in de uitvoering vaak in een driehoek: opdrachtgever, aannemer en een begeleidend ingenieursbureau. Ik was de projectleider van de opdrachtgever die het project aanstuurt. Hans Hardeman (directievoerder) deed in de eerste fase de dagelijkse aansturing van de aannemer. In de tweede fase was dat Evert Eijnhoven van Witteveen+Bos. Op het moment dat zij problemen hadden, dan probeerden wij hen te helpen die op te lossen.”

Weerstand

“Ik vond het verplaatsen van de woonarken het heftigste. Want we moesten mensen vertellen dat we hun huis een dag gingen verplaatsen en alle leidingen los gingen koppelen. En dat ze op

diezelfde dag ook weer op hun eigen plek zouden liggen en alles het weer zou doen. Je zal zo’n boodschap maar krijgen. Dat is eng hoor. Er was ook best veel weerstand. Er lag veel oud zeer bij bewoners. De eerste bewonersavond kregen we veel over ons heen. De mensen wilden het helemaal niet. Ik dacht toen echt: waar ben ik aan begonnen? Driehonderd woonarken verplaatsen en niemand wil. Pieter Kruiswijk heeft deze avond echt gered. Hij kon zich als woonarkbewoner goed in de mensen verplaatsen. Toen het mis dreigde te gaan, stond hij als bestuurder op en wist hij het tij te keren. En dat is hij blijven doen. Bij elke bewonersavond was hij aanwezig.”

Slapende man

“Ik dacht na die eerste bewonersavond alleen maar: hoe krijgen we dit op de rails? Hoe krijgen we de mensen zover? Gelukkig was er een vereniging van woonarken en met hen hebben we een protocol opgesteld en dat gezamenlijk ondertekend. Elke woonarkbewoner kreeg dat protocol voordat de aannemer op keukentafel gesprek kwam. Dat heeft goed geholpen. Ik was er echt van overtuigd dat de aannemers het verplaatsen wel konden. Het verhaal van de slapende man was daarvoor wel het bewijs: deze man had nachtdiensten en sliep overdag. Tijdens zijn slaap is zijn boot verplaatst en weer teruggeplaatst. Hij had er niets van gemerkt en er dwars doorheen geslapen.”

"De vondst van de bommen in de eerste fase was een schok. We hebben zoveel vooronderzoek gedaan en we dachten alles te weten. Dit was toch onmogelijk? Iedereen ging twifelen. Er is een onafhankelijke werkgroep ingesteld om uit te zoeken of REASeuro wat te verwijten viel. De conclusie was dat we het hen niet konden verwijten. Toch vraag ik me nog steeds af waarom de later gevonden luchtfoto die de ligging van de bommen verklaarde, niet meteen al boven water was gekomen."

WiKro-leiding

"In de eerste fase ging het ook mis met de WiKro-leiding ter hoogte van Weesp en Muiden. Dat was een nieuw aangelegde rioleringsleiding van ongeveer zeven kilometer in de lengterichting van de Vecht. De gemeenten hadden deze leiding voor de start van de werkzaamheden aan laten leggen. AGV had daarvoor een vergunning afgegeven met strikte voorwaarden en aangekondigd dat er nog door het waterschap gebaggerd zou worden. In de vergunning stond dat de riolering een meter dieper aan gelegd moest worden dan de onderkant van het vervuilde baggerprofiel. Dat leek geen probleem voor Muiden en Weesp. Maar toen het baggeren begon, bleek de leiding niet die extra meter dieper te liggen. Al bij de eerste schep hadden ze hem te pakken. Grote paniek. We dachten nog: dit is een incident. Maar bij elke nieuwe schep raakten we hem weer. De leiding lag gewoon niet diep genoeg. We moesten onze planning omgooien. De gemeenten en hun aannemer Oranjewoud hebben uiteindelijk na veel trammelant besloten de leiding weg te halen en na het baggeren een nieuwe neer te leggen. Dat heeft de gemeenten en ons veel geld gekost. Onze aannemer moest opnieuw baggeren en liep vertraging op. Het is voor ons zo evident dat dit een fout was van de gemeenten Weesp en Muiden dat we onze extra kosten bij hen en Oranjewoud geclaimd hebben. Deze zaak loopt nog steeds."

Puntmutsen

"De methode van slim baggeren bleek voor beide aannemers een uitdaging. John Sminia zei dat altijd mooi als we discussies hadden over het slimme baggeren: 'Jullie willen dat wij patatzakken en puntmutsen uitbaggeren en dat kan niet.' Eerlijk is eerlijk: in de praktijk bleek het slimme baggeren veel moeilijker dan we voorzien hadden. De detaillering van het model was eigenlijk te fijnmazig voor een kraan met een bak van drie meter breed. In

de tweede fase was het slimme baggeren nog ingewikkelder. Het model was in de tussentijd veranderd en was dus anders dan waarop Van der Lee had ingeschreven. En dus zei deze aannemer: 'Dat kost meer'. Toen hebben we een werkgroep dit laten onderzoeken en zijn we tot de conclusie gekomen dat ook wij water bij de wijn moesten doen en het model moesten afvlakken."

"Het uitgangspunt van Fred de Haan was geweldig: je haalt vieze bagger weg en laat het schone zitten. In de praktijk bleek dat de machines en de bakken van de baggeraars nog niet toe zijn aan zo gedetailleerd werken in combinatie met computerprogramma's. Dus dat hebben we uitgevlakt. En dat nieuwe aangepaste model werd het model dat Aannemerscombinatie Van der Lee mocht maken. Dit kostte ons wel een paar miljoen. Want voor het werk dat ze al gedaan hadden, moesten we wel extra dokken."

Hans van der Pal beantwoordt vragen uit het publiek

Asbest

"Op een gegeven moment werd er asbest gevonden door de toezichhouders. Dat moest de aannemer natuurlijk melden aan de inspectie. De inspecteur wilde dat we anders gingen werken en het gebied beter in kaart brachten door metingen te doen in het water. Toen hebben we een kaart gemaakt van alle plaatsen die asbestverdacht waren. De schepen die dat transporteerden, moesten anders gaan lossen in IJsseloog in verband met de mogelijke aanwezigheid van asbest. Door het aanpassen van de werkwijze konden we gelukkig door met het werk."

IJsseloog uit de lucht

"Na de vondst van steeds meer bommen en granaten veranderde dat. Er werden op onverdachte plekken vondsten van explosieven gedaan, die we niet konden verklaren. Toen wilde men op het depot IJsseloog de bagger niet meer in ontvangst nemen. Het werk werd stilgelegd. Gelukkig zijn we na drie zeer intensieve maanden tot een oplossing gekomen, waar alle betrokken partijen zich in konden vinden. Het baggeren kon weer verder."

Overleg

"Ik heb van dit project geleerd dat hoe moeilijk het ook is, je altijd in overleg moet blijven met elkaar. Als je er met zijn allen voor gaat, helpt dat echt. Ik vond dat heel mooi. Iedereen zette zijn schouders eronder en wilde in 2015 klaar zijn, binnen budget en voor de goede kwaliteit. Als je midden in het proces zit vraag je echt weleens af of het wel goed komt. Maar het is elke keer weer gelukt. Met veel studie, inzet en onderhandelen, kom je altijd wel tot goede oplossingen en dat is geweldig. Ik lig gelukkig nooit ergens wakker van. Ik werk gewoon veel en keihard om alles voor elkaar te hebben. En ik zorgde dat ik het dossier kende. Dat gaf me het gevoel van controle. Het was fantastisch dat Pieter Kruiswijk de beslissende duw heeft kunnen geven om het financieel eens te kunnen worden met de broers Van der Lee binnen veertien dagen na het einde van de uitvoering. Dat was fantastisch. Toen konden we echt zeggen: 'YES! We dit it!' Vaak ben je namelijk nog jaren bezig met de financiële afhandeling van zo'n groot project."

Geheim

"Een van de geheimen van de succesvolle afronding van het project was echt het team. Iedereen had zijn eigen rol, voelde zich daar heel verantwoordelijk voor en werd daar ook met veel respect in behandeld. Als er iets niet lukte, was er altijd een helpende hand. Iedereen hielp elkaar en je werd niet meteen afgezet als iets niet gehaald was. We stimuleerden elkaar om je doel alsnog te halen of het op een ander manier te doen. Daarbij hielp ook het tweewekelijkse omgevingsoverleg in de keet dat Udo invoerde. Dat werkte ook super gestructureerd. De afstand tussen Berend en mij was heel klein. Berend heeft me geleerd dat je wel wat harder mag zijn tegen aannemers. Je moet af en toe een ratje zijn. Ik ben vaak eerlijk en open en daar win je het niet altijd mee. Als je voor zo weinig mogelijk geld je doel wil halen, dan moet je niet gelijk je kaarten op tafel leggen. Ik haalde Berend er soms bij als ik er niet uitkwam. En hij speelde als het nodig was de bad guy. Zodat ik goed verder kon in de samenwerking."

"Als ik nu op een steiger of een brug sta, zie ik een heldere rivier. Dat is mooi om te zien. Misschien is het voor een deel verbeelding, maar dan vaart er een bootje en zie je dat water zo mooi helder in de zon opspatten. Prachtig! Daar hebben we met de aannemers, gemeenten, de jongens van de keet en de mensen van hier heel hard voor gewerkt!"

LASTIGE ZAKEN

Te kruizen kabels en leidingen	800
Asbestverdachte vakken	30
Schades via aannemers afgehandeld	25
Schades indirect/achteraf	50
Schadeclaims	100
Rechtzaken	1

19

Interview

Teamleiders Lilian Berg en Karin Dijkstra over:

Beheer van een schone Vecht

Nu de Vecht schoon is, is het project klaar, maar de werkzaamheden aan de rivier stoppen nooit. Nazorg, beheer en onderhoud zijn ook taken die het waterschap vervult. Om deze taken goed uit te kunnen voeren, is een zorgvuldige overdracht van het project naar beheer nodig. Twee teamleiders Lilian Berg (beheerteam Waterlopen) en Karin Dijkstra (beheerteam Waterkeringen) vertellen hierover.

Lilian Berg,
Teamleider Waterlopen Waternet

Waterrecreatie op de Vecht

Karin Dijkstra,
Teamleider Waterkeringen Waternet

Karin: "Bij het project zelf zijn we niet zo betrokken geweest. Dat was meer het projectteam. Dus over onze ervaringen met het project hebben we niet zoveel te melden. Maar nu zijn wij wel aan zet. Tenminste, als we alle zaken goed overgedragen hebben gekregen. Het gaat dan om alle gegevens van het project, zoals afspraken met belanghebbenden over beschoeiingen en andere zaken en informatie over afdekkingen die we wel of niet moeten monitoren. Kortom, een volledig overzicht van de technische gegevens over de Vecht."

Lilian: "We hebben al die informatie nodig om het beheer van de Vecht goed uit te voeren. Dus daarom is een goede overdracht belangrijk. De gegevens moeten kloppen. Eigenlijk verloopt de overdracht nog best wat moeizaam. Als ik eerlijk ben, hadden we allemaal verwacht dat dit al afgerond zou zijn en daarmee dus ook het gehele project. De gegevens moeten komen van de mensen die aan het project hebben gewerkt. Maar die zijn natuurlijk ook volop ander werk aan het doen. En dan blijkt dat er altijd restpunten over blijven, die nog niet zijn opgeleverd."

Karin: "Dit is de eerste keer dat we op deze manier de overdracht van project naar beheer doen. En daarom willen we het ook zorgvuldig doen. We willen gewoon echt dat we de benodigde informatie op een goede manier overgedragen krijgen. Wij hebben meer registratie nodig om de gegevens goed te kunnen gebruiken." Lilian: "Af en toe is het eigenlijk best wel een vechtervaring. Het project is afgerond, maar ondertussen liggen de restjes er nog. De praktijk laat altijd zien dat die losse eindjes bijna net zo groot voelen als de hele klus."

Bijzondere monitorplek bij Hindedam

Karin: "Deze overdracht is een goede leerschool voor Waternet. Je zou de beheeroverdracht meer mee moeten nemen als eindresultaat. En je moet het als een van de onderdelen in het programma van eisen opnemen. Zodat we meer dan voorheen in onze projectplannen formuleren wat we nodig hebben na afloop van het project voor het beheer. En op welke manier de gegevens er dan uit moeten zien en wat relevant is. We moeten veel meer met elkaar delen wat de waarde van gegevens is. Dat hebben we nodig als reguliere organisatie."

Lilian: "Daarom pleiten we nu voor project start ups waar de beheerder ook bij aanwezig is, zodat hij alle belangrijke vereisten mee kan geven. Dat komt nog niet zo goed uit de verf bij Waternet. Het is ook best lastig. We zitten hier eigenlijk in een klant-opdrachtgeversrelatie. En dat is altijd lastiger als je intern klant bent van elkaar dan extern. We zijn collega's en dat staat een zakelijkere verhouding bij sommige medewerkers soms in de weg."

Karin: "We beheren de Vecht natuurlijk wel, ook al is alles nog niet gestroomlijnd. Als er bij mijn club nu een vraag komt over de beschoeiing, dan beschikken we inmiddels wel over wat gegevens, maar voor het complete plaatje moeten we toch weer terug naar de projectgroepleden. Als straks alle gegevens op orde zijn, kunnen we gewoon zelf aan de slag. "Bij de Vecht zijn we extra kritisch. Het is zo'n grote rivier, die kun je er niet zo maar bij doen."

Vechtbrug bij Breukelen

Lilian: "Met het beheer is een halve fte gemoeid. Daarom vinden we het belangrijk dat het nu op orde is, zodat we ons werk goed kunnen doen. We moeten ook meer werkzaamheden verrichten dan vóór de sanering. Toen hielden we alleen de diepte in de gaten en deden we aan drijfvuilvissen. Nu zijn daar ook de controles en monitoring van de afdekkingen bijgekomen."

Karin: "We willen eigenlijk gewoon zo snel mogelijk zorgen voor een gesloten, mooie ronde cirkel. Want als we betere beheergegevens meekrijgen uit een project, kunnen wij beter beheren. En dat maakt toekomstige werkzaamheden ook weer makkelijker. Want dan kunnen wij weer betere gegevens doorgeven. De belangrijkste les voor ons binnen Waternet is eigenlijk dat we beheer nu nog teveel als projectstaartje zien. Terwijl het echt nazorg is."

Baggeren naast een woonark

20

Algemeen directeur Roelof Kruise: “Zo zou je het vaker moeten doen!”

Interview

Roelof Kruise,
algemeen directeur Waterschap

Roelof Kruise, algemeen directeur van Waterschap Amstel Gooi en Vecht, vertelt over zijn ervaringen met de Sanering van de Vecht. Een project dat binnen de gestelde tijd en het budget uitgevoerd is. Om dat voor elkaar te krijgen, zal de algemeen directeur vast bovenop het project hebben gezeten. Het tegendeel is waar. Kruise blikt zeer tevreden terug op het verloop van de schoonmaak.

“Er waren drie zaken die deze sanering een uitdagend project maakten voor Waterschap Amstel Gooi en Vecht. Allereerst konden we een van de meest vervuilde rivieren van Nederland aanpakken. Ten tweede konden we verschillende innovaties toepassen. En tot slot was het omgevingsmanagement voor ons een belangrijk onderdeel, we hadden te maken met een kritische omgeving. We wisten dat het belangrijk was, maar eerder lukte het ons niet goed dit vorm te geven. Het project ‘De verdieping van de Loosdrechtse Plassen’ was mislukt, omdat we er met de omgeving niet uitkwamen. Ik vond het heel spannend om te kijken of een andere insteek bij omgevingsmanagement nu wel ging werken.”

“Daarnaast probeerden we verschillende innovaties uit. Zo zetten we sensoren in om te monitoren of de dijken op hun plek bleven liggen toen we happen bagger vlakbij de dijk moesten weghalen. Ook onze aanbesteding verliep innovatief door de markt meer een eigen rol te laten spelen. Het hielp ons dat het crisis was. Dat leverde ook een betere prijs op, maar daarmee ook de spanning van meerwerkkosten. Het ging ook weleens mis met de innovaties. Zoals de vondst van bommen, ondanks de nieuwe manier van opsporen. We dachten dat alles onderzocht was en toch lagen de bommen bij wijze van spreken net een paar meter verderop.”

Fantastisch

“De kwaliteit van dit project was echt fantastisch. Programmadirecteur Berend Spoelstra heeft dit project geweldig gemanaged met zijn mensen. Het juiste team is essentieel. Dat betekent bij elke fase in je project de mensen met het passende profiel zoeken. Dankzij die mensen van Waterschap Amstel Gooi en Vecht en de externen is dit project een succes geworden. Pieter Kruiswijk bleek de ideale bestuurder die de omgeving heel goed kent. Met zijn no-nonsense aanpak vertelde hij op geheel eigen manier zijn verhaal. Direct en duidelijk. Iedereen wist waar hij aan toe was. Ook onze voormalige dijkgraaf Johan de Bondt verdient alle complimenten. Hij heeft op eigen houtje het geld geregeld voor de schoonmaak. Op het moment dat hij dat had geregeld dacht ik echt: YES!”

“Ook de invoering van een stuurgroep bleek goed te werken. Ik had al eerder met Berend Spoelstra gewerkt en een hoge pet van hem op. Het leek me goed dat hij met de andere verantwoordelijken voor dit project kon sparren en beslispunten voor kon leggen. Vandaar dat we de stuurgroep formeerden met verantwoordelijk bestuurder Pieter Kruiswijk, dijkgraaf Johan de Bondt en daarna Gerhard van den Top, sector-directeur Saskia de Haas, Berend Spoelstra en ikzelf. Normaal legt Waterschap Amstel Gooi en Vecht een voorstel voor

aan AGV. Met deze constructie sloegen we dat proces over. We zaten met elkaar aan tafel en konden samen brainstormen. De lijnen werden een stuk korter. Je kon snel schakelen en standpunten uitwisselen. Dit werkte ook goed tijdens crisissituaties. Als je dan dichtbij elkaar zit en dagelijks kan updaten, dan werkt dat heel plezierig.”

Tegenslagen

“We hebben best wat tegenslagen gehad. Zoals de bommen. Dat vond ik echt het meest spannende in het project. Verschrikkelijk. Maar ook de stillegging door de arbeidsinspectie vond ik spannend. Want de arbeidsinspectie kan zulke hoge eisen stellen, dat je nooit meer aan het werk kan komen. Het was echt even zoeken naar een goede balans tussen veiligheid en realisme. Veiligheid gaat uiteraard voor alles, maar je moet toch het werk af kunnen maken. Dus ik vroeg me wel af of dit wel goed zou komen. Maar toen kwam relatief snel het moment dat we er met de arbeidsinspectie uit waren en weer verder konden. Een grote verrassing voor mij was het aanbestedingsresultaat met Van der Lee. Ik dacht wel: dat is mooi. Dan houden we nog wat reserve achter de hand.”

“Bij een project gaat het om tijd en geld. Als je kijkt naar de tijd: we hebben het gewoon binnen de planning afgerond. Een super resultaat. En als je kijkt naar het geld: de bijdragen van AGV zijn beperkt gebleven. We namen een stevig risico met het vaste bedrag van het Rijk. Want wat als het nou financieel uit de hand was gelopen? Er zijn genoeg voorbeelden van projecten in Nederland die volledig financieel over de kop gaan. Het heeft hier gewoon heel goed uitgepakt. Ik vind het dan ook een enorm compliment waard voor het projectteam dat er zo goed op de centen is gelet. Persoonlijk was ik wel eindverantwoordelijk, maar ik heb er eigenlijk niet zoveel aan hoeven doen. Het team deed het prima!”

Veel meenemen

“Waternet neemt veel mee uit dit project. Het omgevingsmanagement heeft een enorme ontwikkeling doorgemaakt. We vertalen onze ervaringen met de omgeving bij de Vecht door naar andere projecten en omgevingsmanagement is nu een belangrijk projectonderdeel geworden. Dat geldt ook voor de innovaties waarmee we gestart zijn tijdens de Vecht: de sensortechnieken in dijken en

Pleziervaart geniet van het mooie weer op de vecht

op andere plekken breiden zich verder uit. Met nieuwe detectiemethoden kunnen we in dijken al heel snel zaken weten en meten. Verder is het ons doel dat in 2020 onze assets zelf aangeven dat ze aan onderhoud toe zijn. Dat klinkt gek en ver weg, maar is echt nabije toekomst.”

Erfenis

“De vieze Vecht was een erfenis uit het verleden. De rivier was zo vervuild. Ik denk dat het project dit geld zeker waard is geweest. Goed dat alle viezigheid is weggehaald. We zijn er nu vanaf. Dat is goedkoper dan eeuwigdurend onderhouden. De Vecht was altijd al een van de mooiste rivieren van Nederland. Nu is het ook nog de schoonste. De waterkwaliteit is echt beter geworden. Fantastisch. Mijn conclusie is dat zoals we dit project hebben gedaan, zo zou je het vaker moeten doen!”

21

Interview

Berend Spoelstra,
projectdirecteur Waternet

Projectdirecteur Berend Spoelstra:

“We hebben al het vieze weggehaald”

Berend Spoelstra werd in 2010 aangesteld als projectdirecteur voor de Schoonmaak van de Vecht. Als ambtelijk eindverantwoordelijke moest hij het project in vier jaar en binnen budget uitvoeren.

Berend: “De opdracht was duidelijk: binnen de gestelde tijd en budget een schone rivier opleveren, zodat het waterschap zijn afspraken met het Rijk nakwam. Het eindresultaat moest goedkeuring krijgen van drie bevoegd gezagen: twee provincies en een omgevingsdienst. Daarnaast wilde het waterschapsbestuur dit mooie project ook echt in de etalage zetten en daarmee werken aan het imago van het waterschap. Dat is allemaal gelukt.”

“Dit project was op mijn lijf geschreven: ik heb bijna mijn hele leven in projecten gewerkt. Daar ligt mijn hart: geen dag is hetzelfde. Bij projecten gaat het minder over efficiency, maar meer over effectiviteit en invloed uitoefenen op de grote keuzes die je moet maken. Door steeds te blijven kijken naar waar je zaken beter kunt laten lopen, oponthoud kunt voorkomen en ver genoeg vooruit te kijken. Dat betekende dat ik soms heel kritisch was jegens ons eigen projectteam, maar ook alternatieven aanreikte in onderhandelingen om ergens uit te komen. Toen ik in 2010 begon, moest het project echt de push krijgen om daadwerkelijk te gaan starten. Er was onvrede bij het bestuur over de voortgang op dat moment. Risico's waren onderbelicht. Dat stelde het bestuur niet gerust. Ik begon dus met een risico-inventarisatie.”

Hoop letters

“Bij mijn eerste ontmoeting met de verantwoordelijk bestuurder Pieter Kruiswijk overhandigde ik hem mijn risico-inventarisatie. Pieters reactie was: ‘Zo, dat zijn een hoop letters.’ Dat was de start van onze samenwerking. Daarna is al snel wederzijds vertrouwen gewonnen. We hebben het echt getroffen met deze bestuurder. Hij stelde zichzelf ook heel actief op, was erg betrokken bij de omgeving en stond daadwerkelijk met beide benen op de grond. Hij wilde goed op de hoogte zijn. Daarmee werd Pieter ook echt betrokken bij het team. Ik vond dat een weldaad. Dat had ik niet eerder in een project zo sterk mee gemaakt. Het heeft heel goed gewerkt. En hij prikkelde ons goed. Want Pieter wist vaak dingen die buiten speelde eerder dan het team, daar had hij ons bij de start al voor gewaarschuwd.”

“Aan het begin heb ik Roelof Kruize, de algemeen directeur van Waternet gevraagd hoe ik met het waterschapsbestuur moest omgaan omdat ik niet eerder had gewerkt voor een waterschap. Hij kwam toen met het voorstel om een stuurgroep te vormen met de dijkgraaf, de portefeuillehouder en twee directieleden: hijzelf en de sectordirecteur. Een groot succes: we konden snel schakelen en overleggen met de stuurgroep over bestuurlijke en ambtelijke uitdagingen. Ten tijde van de stillegging zijn we in het zomerreces in gesprek gegaan

met alle fractievoorzitters om te kijken hoe we verder konden gaan met het project. We hebben daar uitgebreid met elkaar de situatie rond de bommen en de verschillende keuzen en scenario's besproken. Daarmee hadden we brede bestuurlijke dekking voor onze aanpak."

Ultiem afhankelijk

"Je kunt wel opdrachtgever zijn, maar zonder een goed team kun je niets. Niemand kan iets zonder een ander bereiken. Het projectteam en de opdrachtgever zijn ultiem afhankelijk van elkaar. Als je dat goed inricht, kan niemand functioneren zonder een ander. Als je ziet dat iemand er niet goed in zit of niet goed in dat teamverband kan werken, dan moet je heel hard zijn en hem of haar wisselen. Dat leidt in het begin tot weerstand onder de teamleden maar later wordt wel erkend dat het verstandig is geweest. Mensen denken soms dat een project stagneert of niet verder komt. En dan denk iedereen dat zo'n moment heel erg is. Maar het is juist heel normaal. Want als iets niet verder komt, dan biedt dat volop de mogelijkheid om te kijken hoe het wel lukt. Mensen voelen het soms als een afgang, maar zulke momenten zijn heel natuurlijk, ze horen bij het projectproces."

Spanningsveld

"De pittige discussies tussen de directie en de aannemer horen er gewoon bij. Er hoort echt een strijd te zijn. Er is tenslotte een belangentegenstelling. Natuurlijk wil een aannemer zijn werk zo goed mogelijk doen, maar hij heeft ook te maken met aandeelhouders die geld willen zien. En dus doet hij het liefst zo min mogelijk voor zijn geld. Daartegenover staat de directievoering die de eisen uit het bestek moet en wil waarmaken en het liefst meer voor zijn geld wil. Ons project is onder financiële druk van de concurrentie tijdens de crisis uitgevoerd. Dit was financieel bij de aanbesteding gunstig voor de opdrachtgever. Het was een constant zoeken van de aannemer naar alternatieven waar meer marge uit te halen was. Ik ben blij met dit spanningsveld, beter dan een overspannen markt, en het maakt creatief. Het houdt je scherp, waardoor je een optimaal resultaat behaalt. Beide aannemers hebben te kennen gegeven dat onze eisen heel hoog waren opgeschroefd in onze bestekken. Dan denk ik: we hebben het goed gedaan, maar je moet wel excessen voorkomen."

"Ons belang is tegen zo verantwoord mogelijke kosten de grootst mogelijk kwaliteit en resultaat boeken. En daar zijn we in geslaagd. Ik denk wel dat we tot aan de grens zijn gegaan. Om er uit te ko-

men met de tweede aannemer hebben we onze eisen gaandeweg bijgesteld, omdat we er anders contractueel niet uitkwamen. De directievoering en aannemer konden niet meer tot overeenstemming komen. Dus dan moet je je afvragen of je voor een rechtszaak moet gaan, waarbij je de kans loopt dat je hem verliest of een andere oplossing moet zoeken. Voordat je zo'n keuze maakt, wil je wel zeker weten dat het hier niet om gemakzucht gaat. Want je gaat niet gauw afwijken van iets wat je contractueel hebt afgesproken. Dus daarom moet je tot de grens gaan, de pijn echt voelen. En dan beslissen dat het echt niet anders kan."

Aardig

"Ik vervulde geregeld de rol van bad guy. Ik kon los blijven van de dagelijkse verhoudingen tussen voorbereiders en uitvoerders van ons team en de andere partijen. Dus als je dichtbij staat, dan is het handig good guy te zijn. En dan kon ik gemakkelijk die rol van bad guy op me nemen. Ik geloof niet dat het nut heeft dat ik aardig gevonden wordt als projectdirecteur. Tegelijkertijd moet je jezelf niet onmogelijk maken. Je moet nog net geaccepteerd blijven. Ik heb gemerkt dat het ook vaak werd gewaardeerd. En dat het nut heeft."

"Stop een dergelijk project in een projectorganisatie, zodat je voldoende los gemaakt wordt van de staande organisatie. Een lijnorganisatie doet hele andere dingen en behoort efficiënt te zijn. Een projectbelang is heel anders, daar moet je juist effectief zijn. Je maakt zo'n project enorm log als je het binnen de lijn doet. Dan heb je met de hiërarchie van de organisatie te maken. Dit project was gelijk aan de directie gekoppeld. Laat een project als dit niet alleen over aan TOP (sector Techniek, Onderzoek en Projecten), want dit vereist zwaar opdrachtgeverschap vanuit de primaire sector (Watersysteem) die de kwaliteit bepaalt om een goede samenwerking te hebben met directie en bestuur. Zorg ervoor dat de projectorganisatie op alle niveaus binnen Waternet toegang heeft. Dat vereist wel dat de projectleiding en ambtelijke opdrachtgever daar heel zorgvuldig mee omgaan. Bedien ook de lijn met hun rapportages et cetera. Je moet een ontwikkeld inzicht en gevoel hebben, waarin je de lijn moet meenemen, zodat zij hun werk ook goed kunnen blijven doen. Tegelijk heb je behalve eigen expertise als Waternet veel externe expertise nodig waar Waternet zelf niet over beschikt."

Rendement

"Het project is goed geslaagd. We hebben het binnen vier jaar min veertien dagen volbracht, dus binnen de tijd. Ondanks alle rampen en toestanden die we hebben gehad. We hebben goedkeuring gekregen op de evaluatierapporten van de provincies Noord-Holland en Utrecht en omgevingsdienst NZKG en daarmee onze kwaliteit gehaald. Voor fase 1 hebben we 95 procent rendement gehaald en voor fase 2 86 procent in de hoeveelheid schoongemaakt oppervlak. We hadden voor de beschikking (vergunning) 85 procent rendement aangevraagd. Dus ons eindresultaat laat zien dat we het wel goed gedaan hebben. Toch was er altijd de drang naar perfectie. Bij bewoners die het nog mooier en beter wilden. En ook bij onszelf. Ondanks een mooi milieuresultaat was er nog steeds de drang het nog schoner en beter te doen. Terwijl het nu de schoonste rivier van Nederland is."

"Ook de imago doelstellingen hebben we behaald. Al vonden we het in het begin moeilijk dat handen en voeten te geven. Het was niet exact en ongrijpbaar. Maar met de klanttevredenheid voor ons project scoorden we boven het gemiddelde van Waternet. We ontvangen veel signalen van de omgeving dat we het goed hebben gedaan, terwijl we toch een kaalslag hebben gepleegd om een schoon resultaat te bereiken. Het is gelukt om het tij te keren, na een moeizame start met de omgeving. We kregen medewerking van de hele omgeving, inclusief de woonarken. Dit vroeg veel inspanning, maar het is wel gelukt. Het hielp ons ook hier heel alert op te zijn. Dus we hebben ook met de maatregelen met klanttevredenheid en bonussen iets wat niet zo concreet is toch concreet kunnen maken. En het project is afgewikkeld zonder veel rechterlijke bemoeienis. Best een prestatie voor een groot project als dit."

Bezuinigingsronde

"Verder hebben we mazzel gehad dat we er financieel goed uit zijn gekomen. We hebben geen aanvullende kredieten hoeven aanvragen. We zijn heel succesvol geweest in aanbesteden en meerwerk in de klauwen kunnen houden. We gaan dit project voor € 80 miljoen voor elkaar krijgen. Als we ook nog storkosten hadden moeten betalen, dan hadden we € 200 miljoen moeten afrekenen." "Het nadeel van voldoende geld was dat we geen zware bezuinigingsronde hoefden uit te voeren. Ik vind dat dit eigenlijk wel hoort bij een project als dit. Dat had ervoor kunnen zorgen dat we nog scherper aan de wind hadden moeten zeilen. En ook dat we hadden

kunnen kijken waar je meer soberheid en verantwoorde kwaliteitsvermindering hadden kunnen toepassen. Voor de wind is makkelijk: zeiltjes breed uit en je speert over het water. En scherper aan de wind moet je gewoon meer doen, dat vraagt meer van je. Als je in een project werkt, moet je pijn voelen."

"Ik heb niet wakker gelegen van dit project, is het erg? Ik vond dit project niet het moeilijkste. We hadden een goede organisatie en een bestuur waar we dingen mee konden delen. We hebben met elkaar heel hard gewerkt aan zorgvuldigheid. Ik denk dat open communicatie wel het toverwoord is. We zijn eigenlijk altijd wel heel open geweest over wat er allemaal speelde. Het zou natuurlijk heel anders zijn geweest wanneer er in Weesp een bom was afgegaan en je heel veel slachtoffers en doden had gehad. Dan zou ik daadwerkelijk wel wakker hebben gelegen. Ondanks dat je wel beseft dat je alles had gedaan wat in je vermogen lag, was dan toch de vraag blijven zweven of we het niet hadden kunnen voorkomen. Daarmee hebben we, zoals Ad van Riel ook zegt, gewoon echt geluk gehad."

Schoonheid

"Mijn partner vond dit het mooiste project wat ik gedaan heb. Het grootste deel van mijn leven werkte ik aan projecten waar het altijd ging over vieze chemische fabrieken, afval, stortplaatsen, gif en hele negatieve dingen. Allemaal troep uit het verleden die nooit mooi werd, niet werd opgeruimd maar werd ingepakt. Dit was het eerste project waar schoonheid hoofdtitel was. We hebben al het vieze weggehaald. Alles is na afronding zo mooi. Voor mij symboliseren de kunstwerken die we geschonken hebben aan de gemeenten dat. Ze kunnen bijdragen aan het imago dat we daar een groots werk hebben verricht. Maar ik zou onze kunstwerken vooral willen duiden als geschenk, waarmee we de gemeenten op het hart willen drukken dat ook zij zorgen dat de Vecht schoon blijft. Zodat de zon de Vecht in de kunstwerken laat schitteren."

KWALITEIT

Schoon gebaggerd oppervlak fase 1 in %	95
Schoon gebaggerd oppervlak fase 2 in %	86
Gemiddeld gewogen rendement fase 1 + 2	89
Aantal boringen voorafgaand	3.000
Aantal boringen achteraf (controle)	3.000
Aantal pagina's evaluatierapport	5.917

22

Interview

Dijkgraaf Gerhard van den Top:

“Samen zorgen voor de Vecht”

Zes maanden voor de oplevering van de Schone Vecht, trad Gerhard van den Top aan als nieuwe dijkgraaf van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Al voor zijn aantreden kreeg hij te maken met de schoonmaak van de rivier. Hij woont namelijk zelf aan de Vecht. Gerhard blikt terug op zijn ervaringen, als bewoner en dijkgraaf.

Gerhard van den Top,
dijkgraaf van Waterschap Amstel,
Gooi en Vecht

“De werkzaamheden aan de Vecht speelden zich direct aan mijn tuin af. Ik heb een deel van deze grote schoonmaak dus letterlijk “voor mijn deur” zien gebeuren. Maar wat nu eigenlijk het doel van het baggeren was, wist ik eerlijk gezegd niet. Dat gold voor meer mensen in mijn omgeving. Die vroegen zich ook af waarom de Vecht moest worden uitgebaggerd. Ik was wel blij met de werkzaamheden. Bij ons was de Vecht heel ondiep geworden. Ik zwom er ook niet in. Wel in de meren en de zijrampjes van de Vecht. Maar niet op de Vecht zelf. Die was ondiep, modderig.

Je boot kon er aan de oever vastlopen in modder en andere rommel. Dat was niet prettig en eigenlijk ook niet veilig. Maar als het nu mooi weer is, liggen mijn kinderen, en velen met hen, het hele weekend in de Vecht. Dus het effect van de schoonmaak is echt direct merkbaar. Dat krijg ik ook terug van de mensen in de omgeving. Er wordt weer volop van de Vecht genoten nu.”

Betekenisvol

“Het waterschap had met dit project een enorme uitdaging. Zowel in aanbesteding en uitvoering kwamen vele aspecten en disciplines aan de orde, op een ook voor ons waterschap ongebruikelijk niveau van schaal en complexiteit. Dat dit gelukt is, tijdig en binnen budget en met weinig nazorgtaken is toch wel een opsteker. Dat draagt bij aan het zelfbewustzijn van ons waterschap.

Volgens mij is iedereen daar terecht trots op. Dit was voor het waterschap natuurlijk ook een heel tastbare expressie van je identiteit: wie je bent en waarvoor je er bent. Ook voor de regio was dit een betekenisvol en zichtbaar project. Zo ziet de omgeving concreet wat het waterschap doet. Dat geldt zeker in de gemeenten langs de Vecht. Ik denk dat dit project in de directe omgeving van de Vecht zeker extra bewustzijn heeft gebracht over het belang van water, en over het werk van ons waterschap.”

“Als bestuurder heb ik dit het project echt ontvangen; ik heb er relatief weinig aan hoeven te doen. Mijn voorganger Johan de Bondt heeft het vanaf het begin mede mogelijk gemaakt. Dagelijks bestuurder Pieter Kruiswijk heeft als verantwoordelijk bestuurder een sleutelrol gespeeld in de uitvoering en verdient dan ook alle waardering voor zijn rol in de succesvolle uitvoering van dit unieke project. Eigenlijk heeft mijn rol tijdens het laatste jaar van dit project zich beperkt tot de afronding van de laatste werkzaamheden, de communicatie met de omgeving daarover en het goed afsluiten en beleggen van nazorg. De eindoplevering, de reizende tentoonstelling en de kunstwerken waren mooie initiatieven om de prestatie van de schoonmaak te markeren en te vieren. Het evenement rond de eindoplevering was prachtig en werd heel

goed bezocht. Mijn kinderen hebben het er ook nog steeds over. Nu moeten we vooruit gaan kijken naar de uitdaging om de Vecht schoon te houden.”

Gezamenlijke ambities

“De Vecht is een rivier met een grote regionale, economische, sociale en ecologische waarde. Op en om de Vecht zijn vele waarden en belangen in het spel, die ieder ruimte en aandacht vragen in de wijze waarop ons waterschap de Vecht de komende jaren wil beheren. Zodat die waarden zich in de komende decennia blijven uitbetalen op het gebied van cultuurhistorie, recreatie, economie, ecologie en veiligheid. We moeten nu gaan nadenken met onze omgeving hoe we daarmee verder gaan. Samen met onze partners kunnen we zorgen voor een evenwichtige ontwikkeling van de Vecht. Hoe maak je hier een goede plek voor zoetwaterbeheer? Hoe zorg je voor een goede watersportbeleving? Hoe gaan we alle functies die de rivier biedt zo goed mogelijk faciliteren? Dat willen we bepalen samen met andere overheden en belangengroepen

Gerhard van den Top

Foto: Studio Kastermans

in dit gebied. Zodat we samen de ecologische, recreatieve en andere kwaliteiten van de rivier behouden. Ik denk dat gemeenten, bewoners, bedrijven en de recreatiesector die in het Vechtgebied actief zijn, daar wel voor te interesseren zijn. Door grenzen te verkennen en verbindingen aan te gaan kunnen we die waarden en belangen vertalen naar gezamenlijke ambities, en de maatregelen die daarvoor nodig zijn. Met als uiteindelijk doel dat wij met elkaar duurzaam kunnen blijven genieten van onze mooie Vecht.”

Schoon houden

“Een andere grote uitdaging is ervoor zorgen dat de bewoners van de Vecht zichzelf ook eigenaar gaan voelen van de Vecht. Dat we samen gaan zorgen voor de Vecht. Zodat er geen afval in gegooid wordt en men zich houdt aan de vaarsnelheid. Daar ligt ook een opgave. Voor ons als waterschap om mensen waterbewust te maken. Maar ook de gemeenten, de ondernemers in de buurt en Stichting Waterrecreatie in Nederland hebben daar een rol in. Ik zou het goed vinden dat we met elkaar bedenken met wie we moeten zorgen voor het handhaven van vaarregels en het voorkomen van lozen van afval. Zodat we dat samen een zetje kunnen geven. Dat zijn we verplicht aan onze voorgangers om te zorgen dat het ook na onze bestuursperiode schoon blijft.”

Iconisch

“Sinds ik dijkgraaf ben en verantwoordelijk voor het beheer van de Vecht, ben ik anders gaan kijken naar de rivier. 's Ochtends bij het opstaan kijk ik altijd even uit het raam hoe de Vecht er bij ligt. Dan rijd ik vervolgens naar kantoor aan die andere grote rivier in ons gebied, de Amstel. En vervolgens eindig ik bij thuiskomst 's avonds weer aan de Vecht: menige avond wandel ik voor ik ga slapen door de tuin om nog even een blik te werpen op het water. Deze schoonmaak was een prachtige stap om de Vecht weer tot leven te wekken. We moeten er echt met elkaar in deze regio voor zorgen dat deze Vecht zo mooi blijft. Dat zijn we verplicht aan onze voorgangers en aan de toekomstige gebruikers van de Vecht. De Vecht is een iconische rivier, die er voor de komende honderd jaar weer mooi bij ligt. In dat perspectief was deze schoonmaak een zeer verantwoorde maatschappelijke investering. Nu is het aan ons om die investering goed te beheren, en om te zetten in optimaal maatschappelijk rendement voor huidige en komende generaties in ons gebied.”

Uitgave van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Samenstelling en interviews:	Marijke Boegheim
Vormgeving en DTP:	De Zware Jongens BV
Fotografie:	Eline Hensen, Ron Offermans, Alwin Slomp en Studio Kasternans
Drukwerk:	Jubels
Papiersoort:	Houtvrij Silk MC 170 grs
Oplage:	200 stuks

